Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 132 (8. 074) ◆ 1992 йил 7 июль, сешанба ◆ Нархи 2 сўм.

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК НИҲОЯТДА МУҲИМДИР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВНИНГ «ҚОРА ДЕНГИЗ ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК МИНТАҚАСИ: ТУРКИЯ ВА ЎРТА ОСИЁ РЕСПУБЛИКАЛАРИ» МАВЗУИГА БАҒИШЛАБ ИСТАМБУЛДА ЎТКАЗИЛГАН ЖАҲОН ИҚТИСОДИЙ АНЖУМАНИНИНГ 30 ИЮНДАГИ ЯЛПИ МАЖЛИСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Муҳтарам раис жаноблари!

Давлатлар ва ҳукуматларнинг муҳтарам бошлиқлари! Хонимлар ва жаноблар!

Мазкур учрашувга таклиф этганингиз учун ва унинг муҳтарам қатнашчилари ҳузурида сўзлаш имконияти берилгани учун самимий ташаккур билдираман.

Ўзбекистон Республикаси [illegible]. У дунёни янгидан кашф этмоқда ва айни вақтда дунёга ўзини ҳам танитмоқда.

Ўзбекистонни мустақил давлат сифатида ҳозиргача 110дан кўпроқ давлат тан олди.

Ўзбекистон Республикаси давлат делегацияларининг Ҳиндистон, Туркия, Хитой, Саудия Арабистони, Корея Республикаси, Малайзия, Индонезияга ташрифлари, АҚШ, Швейцария, Покистон, Эрон, Финляндия раҳбарлари билан олий даражадаги мулоқотлар Ўзбекистоннинг чет мамлакатлар билан мустақил муносабат ўрнатиш йўлидаги муҳим босқичлар бўлди.

Ўзбекистон мустақилликни қўлга киритганидан сўнг тараққиётнинг қайси йўлидан бориши кераклиги муаммоси кўндаланг бўлгани табиий эди, албатта. Биз бу саволга аниқ ва лўнда жавоб бердик. Ўзбекистон жамият тараққиётининг маърифатли ва дунёвий ғояларга асосланган йўлидан боради. Ўлкамиз Ғарб ва Шарқ мамлакатларининг бой тажрибасидан ҳар томонлама баҳраманд бўлиб, ўз йўлини топиб олади.

Тажриба ўрганиш масаласига келсак, жаҳондаги давлатлар ўртасида Туркия биринчи бўлиб бизга дўстлик қўлини узатганини самимий миннатдорлик ва ташаккур туйғуси билан таъкидлаб ўтишни бурчим деб биламан.

Ҳозир биз янги жамият барпо этиш йўлидан боряпмиз.

Жамиятимиз ва ёш давлатимиз турмушининг барча жиҳатларига дахлдор бўлган ички ислоҳотлар жаҳон ҳамжамияти томонидан англанишн ва қўллаб-қувватланишини истардик. Бунда гап Ўзбекистонга бевосита ёрдам бериш тўғрисида эмас, балки, энг аввало, ҳар томонлама ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни авж олдириш тўғрисида боряпти, албатта. Бу жиҳатдан Туркия билан ҳамкорлигимиз халқаро ҳамкорлик йўлидаги дастлабки қадамдир.

Биз асосан нималарга эътибор беряпмиз?

Биринчидан, Туркиянинг иқтисодиётни ривожлантириш борасида қисқа вақт ичида амалга оширган ижобий тадбирларини зўр қизиқиш билан ўрганиб ва кузатиб боряпмиз.

Иккинчидан, Туркия анъанавий қадриятларни авайлаб асраш билан бир қаторда, дадил ислоҳотчиликни, иқтисодий ва техникавий [illegible]

[illegible] дий ислоҳотлар йўлидан тез ва дадил қадам ташламоғимиз учун Ўзбекистоннинг қучоғи чет мамлакатларга очиқ бўлиши ва чет мамлакатларнинг ҳам бағри Ўзбекистонга очиқ бўлиши керак.

Биз биргаликда куч-ғайрат сарфлаб, Ўзбекистон билан Ғарб давлатлари ўртасидаги ҳар томонлама ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш учун зарур ҳуқуқий, сиёсий ва ташкилий заминни вужудга келтиришимиз лозим.

Ўзбекистон давлат делегациясининг ўтган йил декабрида Туркияга ташрифи ва муҳтарам С. Демирэл бошчилигидаги Туркия делегациясининг шу йил апрелида Тошкентга ташрифи вақтида имзоланган ҳужжатлар ўзаро муносабатларимизда алоҳида муҳитни юзага келтирди.

Савдо-саноат доиралари вакиллари ўртасида бевосита мулоқотлар мунтазамлик касб этди. Ташқи иқтисодий фаолиятнинг ҳуқуқий асослари, хорижий сармоялар ҳаракатининг қонуний доиралари қайтадан идрок этила бошланди. Ўзбекистон парламентининг навбатдаги сессиясида ташқи иқтисодий фаолиятни тартибга солувчи қонун асосларини янада такомиллаштириш билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилади.

Ташқи иқтисодий ҳамкорлик ички ижтимоий-иқтисодий аҳволни барқарорлаштириш ишида ҳам бевосита ёрдам кўрсата олиши ўз-ўзидан аёндир.

Мен мана шу соҳада ўзбек-турк ҳамкорлигини таъкидлаб, қардошларча ёрдами ва мадади учун турк халқига, Туркия раҳбарларига яна бир бор ташаккур изҳор этмоқчиман.

Ўзбекистоннинг Туркия ва Ғарб билан ҳамкорлигида нималар устивор йўналиш бўлиб қолиши керак?

Биз иқтисодиётимизни жаҳон иқтисодий ҳамжамиятининг тўла ҳуқуқли ва узвий аъзоси бўлиб қолишини, Ўзбекистон иқтисодиёти тузилмасини, унинг хизмат кўрсатувчи асосий тизимларини жаҳон иқтисодиётининг шартлари ва талабларига мослаштиришни мўлжаллаймиз. Бу — асосий ниятларимиздан.

Биз учун, масалан, бозор тармоқлари мажмуини ва аввало банк тизимини вужудга келтириш [illegible]

[illegible] нежмент, маркетинг, банк ва биржа ишлари бўйича мутахассисларни тайёрлашда ҳам кўмакка муҳтожмиз.

Туркия ҳукумати йигит ва қизларимиздан икки минг нафарини ўқиш учун қабул қилишга тайёр эканини биз мамнуният билан кутиб олдик.

Транспорт ва коммуникация соҳасидаги ҳамкорлик ҳам биз учун ғоят муҳим ҳисобланади. Халқаро темирйўл тармоғини ривожлантириш ва ундан унумли фойдаланишда, Қора денгиздаги пароходчилик фаолиятида иштирок этишимиз ташқи дунёни танишимизда устивор йўл бўлади.

Халқаро алоқа ва ахборот тизимларига боғланиш ҳам иқтисодиётимизни ривожлантириш учун ҳаётий муҳим ишдир. Ўзбекистон ахборот учун очиқ жамият бўлади ва биз бу масалада ёрдам берилишига умид қиламиз.

Лўнда қилиб айтадиган бўлсак, шуни таъкидлаш керакки, Ўзбекистон билан ташқи дунё ҳамкорлиги, ўзаро иқтисодий алоқаларни янада кучайтиришимиз равнақ топиш ва гуллаб-яшнашнинг муҳим гарови бўлиб, биз ана шу юксак мақсад рўёбга чиқиши учун мумкин қадар кўпроқ куч-ғайрат сарфлаймиз.

Биз шуни мамнуният билан қайд этамизки, ушбу анжуман қатнашчилари билан, турли мамлакатларнинг давлат ва жамоат арбоблари билан учрашув ва суҳбатларнинг мазмуни кўрсатиб турганидек, ўзаро манфаатли мулоқотларда ишончли шерик бўлиб қолишдек мудцаомизга жавобан ижобий муносабатда бўлинмоқда.

Ўзбекистон — қадимий ўлка, унда яшаган алломалар дунё маърифатига салмоқли ҳисса қўшган, бир вақтлар «Буюк ипак йўли» шу заминдан ўтган. Бу йўл турли қитъа халқларини, маданиятлар, динларни бирбири билан боғлаган, халқларнинг маънавий турмуши гуллаб-яшнашини таъминлаган.

Ана шу анъаналарни давом эттириш учун Ўзбекистон халқи куч-ғайратини аямайди.

НАТИЖАСИ КУТИЛГАНДАН ЗИЁДА

ТАНИҚЛИ ўзбек шифокор олимлари томонидан олиб борилаётган йирик тадқиқотлар яхши самаралар бермоқда. Бир гуруҳ етакчи мутахассислар амалга оширган кашфиёт ҳам тезда кўпчилик оғзига тушди. Сил касаллигини лазер билан даволаш учун мослаштирилган бу тиббий жиҳоз ўзининг тажриба синовидан ҳам муваффақиятли ўтди. Қувонарли томони шундаки, бу қурилманинг амалий тажрибаси Покистон тиббиёт марказларида ҳам синчковлик билан кузатилди. Натижаси кутилгандан зиёда бўлди. Эндиликда бу лазер қурилмани саноат асосида кўплаб ишлаб чиқариш тадбирлари кўрилмоқда. Покистоннинг Карачи шаҳрида мазкур жиҳоз билан бевосита муолажаларни амалга оширувчи шифохона қуришга аҳд қилингани нур устига аъло нур бўлди.

Акбар АЛИЕВ.

М. Абдуманнопова мана тўққиз йилдирки, Тошкент ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасининг остонасидан ҳатлаб ўтади. Мана тўққиз йилдирки, бу қиз, ўзининг нозик қўллари билан ип ўрайди. Бу иплардан кейин сержило ва фусункор кийим-кечак тикилади. Қатра-қатра йиғилиб дарё бўлур деганлари шу эмасмикин.

Андрей Пишненко сурати.

Тошкент шаҳар Кенгашининг сессияси олдидан

КАМОЛОТГА ЭРИШИШ САРИ

БОШҚАРУВ ва ижроия маҳкамаларининг аниқ йўлга қўйилган ва самарали фаолият кўрсатувчи тузилмаси — бу жамиятнинг умумий ривожини таъминловчи энг муҳим шартлардан биридир. Тўғри, уни шакллантириш бир кунда кечмайди ва ўзгаларнинг тажрибасидан ўнг-сўлига қарамай фойдаланиш ҳам бунда иш бермайди. Бинобарин, таҳлил қилиш ва тажрибалар ўтказиш, маҳаллий шароитларнинг ўзига хослиги ва анъаналар ҳисобга олингани ҳолда иш юритилсагина мақсадга эришиш мумкин.

Бу усул айниқса республикамиз пойтахти учун мақбулдир, чунки бошқа ерлардан фарқли ўлароқ Тошкент шаҳар Ҳокими шаҳримизнинг барча аҳолиси томонидан яширин овоз бериш йўли билан сайланган. Шундай қилиб бизда халқ томонидан сайланган ҳокимиятнинг иккита тенг ҳуқуқли органи бор — халқ депутатларининг Тошкент шаҳар Кенгаши ва бир вақтнинг ўзида шаҳарнинг ваколатли ва ижроия ҳокимиятининг раҳбари ҳисобланувчи пойтахтнинг Ҳокими.

Шу муносабат билан боғлиқ бўлган таркибий ўзгаришлар Тошкент шаҳар Кенгашининг ўтган сессиясида кўриб чиқилган ва қабул қилинган эди. Бироқ ушбу усулни мукаммаллаштириш даркор, шунинг учун ҳам навбатдаги, шаҳар Кенгашининг тўққизинчи сессияси кун тартибига маҳаллий ҳокимият идораларини қайтадан ташкил этишга боғлиқ бир қанча масалалар қўйилади.

Жумладан, депутатлар «Тошкент шаҳар Ҳокими ва унинг ҳокимиятининг ваколатли идоралари — халқ депутатлари Кенгаши билан ўзаро ҳамкорликдаги фаолиятининг асослари ҳақида»ги муваққат низомни, Тошкент шаҳар Кенгаши иш тартибига ўзгартиришлар киритиш ва Тошкент шаҳар Ҳокими ижроия маҳкамаси тизимида комитетлар, бош бошқармалар, бошқармалар, бўлимлар, трестлар ва бирлашмаларни ташкил этиш ҳақидаги масалаларни кўриб чиқиб, тасдиқлашлари лозим бўлади.

Юқоридаги учта масала ўзаро чамбарчас боғлиқдир. Ҳоким томонидан котибият ва тармоқ мажмуаларига ажралувчи ижроия маҳкамаси тузилган ва фаолият кўрсатмоқда. Котибиятнинг вазифаси Ҳокимга ташкилий-техник томондан хизмат кўрсатиш, Ҳоким ўринбосарлари томонидан бошқариладиган тармоқ мажмуалари орқали эса пойтахт Ҳокими шаҳарнинг халқ хўжалигининг тармоқларини ривожлантириш устида иш олиб боради.

Сессия бошланишидан олдин депутатлар томонидан сайланадиган сессия котиби вазифасининг киритилиши, сессия кун тартибининг Ҳоким томонидан белгиланиши, раҳбар ходимларнинг Ҳокимнинг якка ўзи томонидан тайинланиши, мажмуалар раҳбарлари, уларнинг комитетлари, бошқармалари, районлар ҳокимларини сессия фақат тасдиқлашини киритилиши кўзда тутилаётган янгиликлар сифатида тилга олиб ўтиш мумкин.

Тошкент шаҳар Кенгашининг тўққизинчи сессиясида кўриб чиқилиши лозим бўлган ҳужжатлар орасида Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ҳоким ҳуқуқ-ихтиёридаги масалалар ўртасида аниқ чегараланиш кўзда тутилганлигини ҳам кўрамиз. Масалан, шаҳар бюджети, уни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастури, турли солиқлар, валюта, нарх-навонинг белгиланиши Кенгашнинг алоҳида ҳуқуқлари доирасига киради.

Юқоридаги масалаларга қандайдир ўзгартишлар киритиш ёки Тошкент шаҳар Кенгашининг рухсатисиз улар бўйича мустақил қарорлар чиқаришга Ҳокимга ваколатлар берилмаган. Бундан ташқари, шундай чегараланиш шаҳар ва район[illegible]лар ҳуқуқлари [illegible] ҳам кўзда тутил[illegible] вида эса ободон[illegible] мунал хўжалиги [illegible] моат тартибини [illegible] ри туради.

Бироқ, шаҳар [illegible] тизим ҳисобла[illegible] электр тармоқла[illegible] умумий овқатлан[illegible] лиятига доир бо[illegible] ҳокимлиги ҳуқу[illegible] Шуни ҳам таъ[illegible] юқоридагилардан [illegible] ижроия ҳоким[illegible] бундан кейин ян[illegible] амалга ошади, [illegible] транс» уюшмаси[illegible] концерни, «Тош[illegible] коммунал хўжал[illegible] лаштириш бош [illegible] майдиган бинола[illegible] қармаларининг т[illegible] режа ком[illegible] янги туз[illegible] иқтисодиётининг [illegible] дан ўрганиш бо[illegible] этилиши бунга я[illegible]

Шуни алоҳида [illegible]ки, тармоқ маж[illegible] таркибига кирувч[illegible] ушбу барча бўли[illegible]тидан Тошкент шаҳар Ҳокими тасаррруфидадир ва бу илгариги ижроия комитетининг бўлимлари, бошқармаларини ва ҳоказоларни қайтадан тиклаш эмас, балки штатлари деярли икки баравар қисқарган янги таркибдаги ходимлар иш юритаётган янги бирликлардир.

Албатта, тавсия этилаётган ўзгартишлар фақат булар билан кифояланмайди, шаҳар Кенгашининг депутатлари ҳали анча ғайрат билан тер тўкишлари лозим. Бинобарин, Тошкент шаҳар Ҳокими ижроия маҳкамасини такомиллаштириш жуда долзарб ва ҳеч кечиктириб бўлмайдиган вазифадир.

ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

[illegible]

— Тошкент шаҳар Ҳокими ижроия маҳкамаси тизимида комитетлар, бош бошқармалар, бошқармалар, бўлимлар, трестлар ва бирлашмаларни ташкил этиш тўғрисида;

— Тошкент шаҳар Ҳокими ижроия маҳкамаси тизим бўлинмалари раҳбарларини тасдиқлаш тўғрисида.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

⊙ 6 июль куни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлиси бўлди. Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўнинчи сессияси материалларини тушунтириш юзасидан ишларни ташкил этиш тўғрисидаги масала қараб чиқилди.

⊙ 6 июль куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси бўлди. Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов бошқарган ушбу мажлисда Туркия Республикаси томонидан ажратилган кредитлардан фойдаланиш ва хизмат кўрсатиш чоралари тўғрисидаги ҳамда 1992 йилда давлат эҳтиёжлари учун маҳсулот етказиб бериш ҳақидаги масалалар муҳокама қилинди.

⊙ Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат котиби Раҳим Ражабов 4 июль куни АҚШнинг Ўзбекистондаги муваққат ишлар вакили Ярослав Вернерни унинг илтимосига кўра қабул қилди. Қабул икки мамлакат ўртасида дўстона алоқаларни янада яхшилаш, ўзаро ҳамкорликни мустаҳкамлашга бағишланди. Шунингдек Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Америка Қўшма Штатларига бўлажак сафари тўғрисида фикр алмашилди.

⊙ Қашқадарё вилоятида Донецк, Владимир вилоятларидан келган вакиллар ўртасида ўзаро иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланди. Ушбу шартномага кўра ҳар уччала вилоят бир-бирига зарур бўлган маҳсулотларни етказиб беришда ҳамкорлик қилади. Бундан ташқари қўшма корхоналар очиш ҳақида ҳам аҳдлашувга эришилди.

⊙ 4 июль куни Жиззах вилоятининг ҳудудида жойлашган ҳарбий қисмнинг қурол-яроғлар сақланадиган омборида ёнғин юз берди. Ёнғин оқибатида бир неча ҳарбий хизматчи жароҳатланди, бир аскар ҳалок бўлди. Ярадор бўлганларга зарур тиббий ёрдам кўрсатилди. Кўрилган чора-тадбирлар туфайли ёнғин тўлалигича жиловланди. Ўзбекистон Республикасининг ҳарбий прокурори тергов ишларини олиб бормоқда.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Шу йилданоқ Тожикистоннинг электр қувватини экспорт қиладиган мамлакатлар қаторидан ўрин олиш эҳтимоли бор. Бу борада Тожикистон Президенти Раҳмон Набиевнинг Покистонга расмий ташрифи чоғида муҳим қадам қўйилди. Икки давлат раҳбарлари ўртасида бўлиб ўтган музокаралар чоғида Вахш станциясида ишлаб чиқарилаётган электр қувватини ўзаро манфаатли асосларда етказиб бериш хусусида гап борди.

⊙ Қозоғистон Олий Кенгаши сессиясида республика Конституциявий суди сайланди. 59 ёшли ҳуқуқшунос Мурод Боймахонов унинг раиси этиб сайланди.

⊙ Қирғизистонда ҳарбий жиноят учун жиноий масъулият тўғрисида қонун қабул қилинди. Ана шу ҳужжатга кўра ўз ихтиёри билан асирликка тушганларга ўлим жазоси ёки ўн беш йил озодликдан маҳрум этиш жазоси берилади.

ХОРИЖДА

⊙ АҚШ Президенти Жорж Буш Уильям Гаррисон Кортни Қозоғистондаги элчи этиб тайинланганлигини эълон қилди.

⊙ 6 июль куни Литва давлат байрами — Давлат кунини нишонлади.

⊙ Кеча Ироқда Франция Президентининг рафиқаси Даниэль Миттеранга суиқасд қилинди. У бахтли тасодиф туфайлигина шикастланмай қолди. Дастлабки маълумотларга кўра юз берган ана шу воқеа туфайли 4 киши ҳалок бўлган, 19 киши жароҳатланган.

МДҲ ДАВЛАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

МОСКВА, 6 июль. (ЎзА махсус мухбири Лев Левин). Бугун Внуково-2 аэропортида рус миллий кийимидаги хушрўй москвалик қизлар Россия пойтахтига Ҳамдўстлик давлатлари бошлиқларининг навбатдаги учрашувида қатнашиш учун келган Ўзбекистон Республикаси расмий делегациясини нон-туз билан кутиб олдилар. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовни учиш майдонида Россия давлат котиби Геннадий Бурбулис билан МДҲ Бирлашган Қуролли Кучлари қўмондони авиация маршали Евгений Шапошников кутиб олдилар.

Ислом Каримов журналистларнинг саволларига жавоб қайтариб, ҳозирги учрашувга Ҳамдўстлик давлатлари ўртасидаги сиёсий, ҳарбий ва иқтисодий алоқаларни тағин ҳам яхшироқ йўлга қўйишга тааллуқли муҳим масалалар киритилганлигини таъкидлаб ўтди. Мустақил Ўзбекистоннинг раҳбари Минскда бошланган ва Тошкентда давом эттирилган самарали иш Москвада муносиб равишда тугалланиши керак, деди. Фақат баҳслашишга берилиб кетмаслик, энг муҳим муаммоларни ҳал этишдан қочмаслик керак, деб таъкидлади И. Каримов. У кун тартибига киритилган масалаларга баҳо бериб, коллектив мудофаа ва коллектив хавфсизлик билан боғлиқ масалаларнинг муҳимлигини таъкидлади. Молдованинг фожиали намунаси сиёсатчилар учун яхши сабоқ бўлиши керак, — деди Ўзбекистон бошлиғи. Бундай вазиятда армиянинг ҳар қандай аралашувига йўл қўйиб бўлмайди.

МДҲ давлатлари ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш истиқболлари қандай? Бу савол кўп журналистларни қизиқтирди. Ислом Каримов бу саволга аниқ жавоб қайтарди: Ўзбекистон ўз келажагини Россиясиз тасаввур эта олмайди. Барча мустақил республикалар ўртасида яқин муносабатларни йўлга қўймоқ керак.

Давлат бошлиқларининг кенгаши КПСС Марказий Комитети Ишлар бошқармасига қарашли собиқ «Октябрская» меҳмонхонасида ҳашаматли Президент Меҳмонхонасида ўтмоқда.

Яна бир муҳим жиҳати: Москва учрашуви иш тартибига кўра аввалги учрашувларга нисбатан жуда қисқа бўлиши керак. 13 та масалани муҳокама қилиш учун тўрт соат атрофида вақт ажратилган.

Давлат бошлиқлари амалда кун тартибидаги деярли барча масалалар юзасидан келишишга муваффақ бўлдилар. Жумладан, Ҳамдўстлик иқтисодий судининг ҳуқуқий мақоми тўғрисидаги масала қараб чиқилди. Уни муҳокама қилиш чоғида бу суд Европа ҳамжамияти судига ўхшаш бўлиши лозимлиги ҳақида бир фикрга келишилди. Шунингдек айрим давлатлар ўз валюталарини муомалага киритган тақдирда рубль зонаси мамлакатларининг манфаатларини ҳимоя қилиш масаласи бўйича ҳам бир битимга келинди.

Ҳарбий масалалар ва коллектив хавфсизликка тааллуқли қарорлар қабул қилинди. Бу ерда гап, жумладан, ракета ҳужумидан огоҳлантириш тизими, космик ҳудудни назорат қилиш, ҳаво ҳужумидан мудофаа қилиш тизими тўғрисида кетяпти.

Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев Москвага диққатга молик таклиф билан келди. У Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг қароргоҳи Киевда бўладиган доимий ишлайдиган давлатлараро иқтисодий кенгашини тузишни таклиф этди. Давлат раҳбарлари бу масалани муҳокама қилиш чоғида маслаҳат — мувофиқлаштирувчи иқтисодий кенгашни тузишни мақсадга мувофиқ, деб топдилар. Давлат раҳбарларининг фикрича, бу МДҲ ичкарисида иқтисодий ҳамкорлик самарадорлигини ошириш имконини беради.

Ҳамдўстлик давлат раҳбарларининг Москвадаги учрашуви матбуот конференцияси билан тугалланди. Учрашувда раислик қилган Қирғизистон Президенти Асқар Акаев матбуот конференциясини очар экан, Ҳамдўстлик давлат раҳбарлари кенгашининг ишида сифат жиҳатдан туб бурилиш юз берганлигини айтди. У иқтисодий ҳамкорлик муаммоларини муҳокама этишдаги муваффақиятларни ҳамда Ҳамдўстлик иқтисодий судининг ҳуқуқий мақоми тўғрисидаги ҳужжат имзоланганлигини алоҳида таъкидлади.

МДҲ давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги учрашуви шу йил 25 сентябрда Бишкекда бўлиб ўтади. Ана шу пайтгача Ҳамдўстлик ишчи органлари МДҲ Низоми лойиҳасини ишлаб чиқишлари керак.

* * *

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлат раҳбарларининг Москвадаги учрашувда иштирок этган Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон Республикасининг расмий делегацияси бугун Тошкентга қайтиб келди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ШАХМАТ БЎЙИЧА ТЕРМА КОМАНДАСИ АЪЗОЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Спортда юксак натижаларга эришганлиги, республикада шахматни ривожлантиришдаги хизматлари, Манила шаҳрида (Филиппин) ўтказилган XXX Жаҳон шахмат олимпиадасида 2-ўринни қўлга киритганлиги, жамоат турмушида фаол иштирок этганлиги учун қуйидагилар

Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин:

Аббосов Хислат Солиҳович — Спорт ўйинлари бўйича олий спорт маҳорати республика мактабининг директори

Загребельний Сергей Николаевич — «Динамо» жамияти Тошкент вилоят кенгашининг шахмат бўйича тренер-ўқитувчиси

Эркабоев Аҳмаджон — Ўзбекистон Шахмат федерациясининг раиси

Ицков Рема Исаевич — Ўзбекистон Республикаси Давлат спорт комитети бошқармаси бошлиғининг ўринбосари

Логинов Валерий Александрович — Спорт ўйинлари бўйича олий спорт маҳорати республика мактабининг шахмат бўйича тренер-ўқитувчиси

Ненашев Александр Юрьевич — Туркистон ҳарбий округи армияси II спорт клубининг прапоршчиги

Пинчук Сергей Тимофеевич — Спорт ўйинлари бўйича олий спорт маҳорати республика мактабининг шахмат бўйича катта тренери

Салтаев Михаил Михайлович — Чирчиқ шаҳридаги 2-ҳунар-техника билим юртининг шахмат бўйича тренери

Серпер Григорий Юрьевич — касаба уюшмаларининг «Ўзбекистон» физкультура-спорт жамияти Марказий Кенгаши тренер-ўқитувчиси

Йўлдошев Сайдали Орипович — Чирчиқ шаҳридаги болалар ва ўсмирлар спорт мактабининг шахмат бўйича тренери

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 5 июль.

ИЛК СОВРИНДОРЛАР

«УЛУҒБЕК» номли республика жамғармаси иқтидорли ўғил-қизларни ҳар томонлама ҳам моддий, ҳам маънавий рағбатлантириб келмоқда. Бундай ғамхўрлик умидли ёшлар камолотини белгилашда ўзига хос муҳим аҳамият касб этмоқда.

Жамғарма ўтган қисқа вақт мобайнида шу эзгу мақсад йўлида бирмунча ибратли тадбирларни амалга оширди. Жамиятнинг йиллик якунига биноан кўпгина истиқболи порлоқ ёшлар муносиб тақдирландилар. Жумладан, Тошкентдаги 13, 134-ва бошқа мактабларнинг энг иқтидорли ўқувчилари ҳам бундай имтиёзга сазовор бўлдилар. Илк совриндорларга жамғарма таъсис этган махсус диплом ва юз сўмлик пул мукофоти ҳам берилди.

Саодат ОДИЛОВА.

* Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

Кичик корхонанинг катта иши

ЎРТА Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмасида ширкатлаштириш, кейин ижара ва кичик корхоналар ташкил этиш бошланганида ёрдамчи участкалар номи билан юритиладиган кичик цехлар бирлаштирилди. Йириклаштирилган участкаларга ҳам ижара корхонаси номи берилди. Бирлашмадаги «Техносервис» ижара корхонаси, ана шулар жумласидандир. Асосан ёрдамчи цех ва бўлимлар замирида ташкил этилган бу корхона айни кунларда муҳим ўрин тутадиган участка ҳисобланади. «Техносервис»чилар кабель ишлаб чиқарадиган ва бошқа ижара ва кичик корхоналарга асбоб-ускуналарни созлаш, ўрнатиш, янгисини мослаштириш каби ишларни бажаришади. Авалдан шу юмушлар билан шуғулланиб келган ишчилар айни кунларда меҳнатни ташкил этиш, буюртмаларни бажаришни такомиллаштириб янги усулларни йўлга қўйганлар.

Ижарачиларнинг бир қисми лаборатория ишлари билан шуғулланишади. Яъни марказий лаборатория ходимлари ҳам шу корхонага бирлашишган. Ишлаб чиқарилаётган ва янгидан ўзлаштирилаётган кабель ва симларнинг таркиби, уларни қобиқлайдиган, устига қопланадиган кимёвий ва табиий ашёларни текшириб, таркиби аниқланади. Албатта бу ишлаб чиқаришда муҳим аҳамиятга эга. Биринчи галда маҳсулот сифати харидорлар талаб этган даражадагидек бўлиши учун унинг таркиби ҳам рисоладагидек бўлиши керак.

Ижара корхонасида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг асосий қисмини халқ истеъмоли буюмлари ташкил этади. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки тайёрланаётган буюмларнинг ҳаммаси кейинги бир-икки йил ичида ўзлаштирилди. Енгил автомашиналар учун резина сальниклар, санитария-техника жиҳозлари, автомобиллар учун фартуклар ва бошқа буюмлар шулар жумласидандир. Ишлаб чиқарилаётган истеъмол молларининг ҳаммаси бошқа ижара корхоналаридаги ишлаб чиқариш жараёнида чиққан чиқинди материаллардан тайёрланаётганлиги учун ҳам хом ашё қидириш ёки кутиб ўтиришга ҳожат қолмаяпти. Илгари ташлаб юбориладиган ёки иккиламчи қайта ишловга топшириладиган чиқиндилар зарур эҳтиёж молларига айланиб дўкон пештахталаридан ўрин оляпти.

Корхона раҳбарияти яна бир қатор тадбирларни режалаштириб амалга ошираяптики, бу эса ишлаб чиқариш маромини пасайтирмасдан янги турдаги маҳсулотлар ўзлаштирилишига асос бўлмоқда. Шулардан бири бошқа корхоналар билан ҳамкорлик қилиш. Шу мақсадда «Ўзбекгаз» бирлашмаси, Оҳангарондаги ва Ангрендаги резина, санитария-техника жиҳозлари ва бошқа корхоналар шулар жумласидандир. Мазкур корхоналар билан шартнома тузилиб хом ашё ва ярим тайёр маҳсулотлар сотиб олинади ҳамда янги истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилади.

Ўтган олти ойда тўрт хил янги буюм тайёрлаш уюштирилди. Ретро уюшмаси осма чироқ, шам ва шамдонлар шулар жумласидандир. Дастлабки 100 та чироқ, 100 дона шамдон сотувга чиқарилди. Саломатлик пешанабоғи деб номланган янги буюм тиббий хусусиятга эга бўлиб юпқа металл қоғоздан тайёрланади. Маҳсулотнинг дастлабки туркуми спорт буюмлари дўконига жўнатилди.

«Техносервис» ижарачиларининг асосий ишларидан бири сим ва кабеллар тайёрлайдиган ва бошқа ижара корхоналарига техник хизмат кўрсатиш. Мавжуд дастгоҳ, асбоб-ускуналарни созлаш, янгисини ўрнатиш, такомиллаштириб бериш каби юмушларни ана шу корхона ишчилари бажаришади. Маълум бўлишича бирлашма бўйича айни кунларда ишлаб чиқаришда қўлланилаётган дастгоҳларнинг етмиш фоизидан кўпроғи эскирган. Бироқ ишлаб чиқариш машиналар ҳисобига тўхтаб қолмаяпти ҳисоб. Чунки созловчилар имкони борича уларни бир маромда ишлаши учун ҳаракат қиляптилар. Яна бир томони айрим тақчил эҳтиёт қисмлар шу ернинг ўзида, металл чиқиндилари ва пластмассалардан тайёрланяпти.

Кейинги пайтда бирлашмада бир қатор пуллик хизматлар кўрсатиш ҳам йўлга қўйилди. «Техносервис» ижара корхонаси ҳам бу хайрли тадбирдан четда қолмади. Бош заводнинг дарвозаси олдида шахсий машиналар турадиган жой қилинди. Ишчи-хизматчилар, бирлашмага келган буюртмачилар машиналарини қўйиб бемалол юмушларини бажаришлари мумкин. Эндиликда яна бир тадбир устида иш олиб борилялти. Айни машиналар турадиган жойда енгил автомобилларни жорий ремонт қиладиган устахона очиш мўлжалланяпти. Бунинг учун иш бошлаб юборилган. Қарийб 400 минг сўмлик иш бажарилди. Яқин ойлар ичида малакали созловчилар мижозларга хизмат кўрсата бошлайдилар.

Ижара корхонасида амалга оширилаётган ишлар саноғини яна давом эттириш мумкин. Энг муҳими жамоа аҳли баҳамжиҳатлик билан ҳаракат қилиб кўзланган ва ривожлантирилган ишларни, буюртмаларни ўз вақтида бажаришга эришяптилар. Ўтган ярим йилда 8 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди, йил охиригача яна шунча маҳсулот ишлаб чиқариш режалаштирилган.

Ижара корхонаси раҳбарияти ишчи-хизматчиларга қулай иш ва мароқли дам олиш шароити яратиш учун алоҳида эътибор қиляпти. Яқинда Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» жамоа хўжалигидан 3 гектар ер олиб дала ҳовли учун бўлиб берилди. 6 сотихдан ажратилган ерларда дастлабки деҳқончилик маҳсулотлари, мевалар экилди. Айни кунларда у ерга сув, йўл, электр энергияси олиб борилялти. Вақти-вақти билан мол айрибошлаш усулида келтирилган озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилмоқда.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

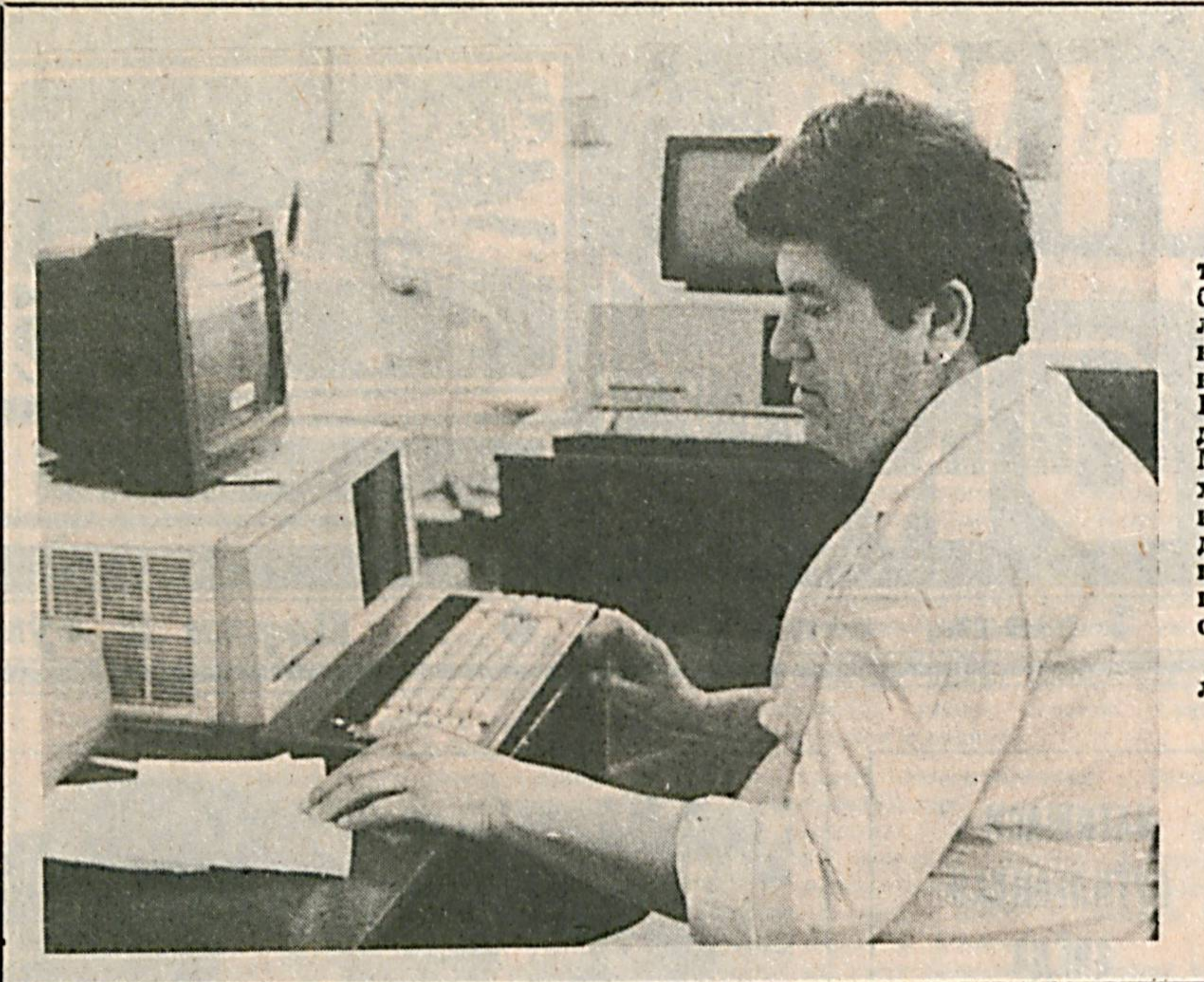

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида шаҳримиздаги барча корхона ва ташкилотларда замонавий асбоб-ускуналар билан ишлаш жараёни тараққий этиб бормоқда. Бундай ҳолни 5-нон заводида ҳам учратиш мумкин. Маиший хизмат бўлимининг ходими Ҳамидулла Тўлаганов бу масканда 1972 йилдан буён меҳнат қилади. Айни вақтда у асосий ишларни компьютер ёрдамида амалга оширмоқда.

СУРАТДА: Ҳамидулла Тўлаганов иш устида.

Андрей Пишенко сурати.

* Олий таълим: муаммо ва ечимлар

ЭСКИ ТАРТИБДАН ВОЗ КЕЧДИК

Юртимизнинг мустақилликка эришиб, жаҳон саҳнига чиқиши ҳаётнинг биз ўйлаганчалик жўн эмаслигини, унинг ўзига хос талаблари, қирралари мавжудлигини кўрсатди. Бундан бир йил муқаддам биржа, брокер, маркетинг, бартер, менежмент, бакалавр, магистр каби иборалар турмуш тарзимизга бегонадек туюларди. Бугунги кунда, хоҳлаймизми-йўқми, мамлакатимиз равнақини ўйласак, ҳаётдаги ҳар бир янгиликдан бохабар бўлишимиз лозим. Бу борада ёшларни катта ҳаётга тайёрлаш, уларга таълим бериб, маълум касбга йўналтирувчи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги катта ижобий ўзгаришларни амалга оширди. Ўтган бир йил ичида мазкур вазирлик томонидан республикамиздаги бир қанча институтларга университет мақоми берилди. Иқтисодиёт университети, Молия, Шарқшунослик ҳамда Ҳуқуқшунослик институтлари ташкил этилди. Олий ўқув юртларига қабул қилиш мавсумининг яқинлашаётгани, шунингдек мустақиллик даврида бундай тадбирнинг илк бор ўтказилиши муносабати билан вазирликнинг олий ўқув юртлари Бош бошқармаси бошлиғининг муовини, техника фанлари номзоди Алишер КАРИМОВ билан суҳбатлашдик.

— Алишер Абдуллажонович, суҳбатимизнинг асосий мавзуи ҳақида сўз юритишдан аввал кичик бир ҳолатга изоҳ бериб ўтсангиз. Бугунги кунда жамоатчилик орасида олий ўқув юртлари пул тўлаб ўқитиш услубига ўтармиш, деган миш-мишлар пайдо бўлди.

— Қатъий айтаманки, мавжуд қонунга кўра республикамизда давлат стандарти доирасида олий таълим олиш бепул. Бундай миш-мишларнинг келиб чиқиш сабаблари бор. Шулардан бири пулли таълим услубини тўғри тушунмасликдир. Ҳозирда бозор иқтисодиёти муносабати билан республикамиздаги кўпгина корхоналар юқори малакали мутахассисларга муҳтожлик сезмоқда. Бу эса уларни олий ўқув юртлари билан мутахассис етказиб бериш борасида шартнома тузишга мажбур қилади. Ваҳоланки, корхона талабига жавоб берувчи мутахассис тайёрлаш, қўшимча билим беришга сарф этиладиган маблағни қоплаш учун пулни талаба эмас, балки «буюртма берган» корхона тўлайди.

— Бу йил ҳам ўқишга қабул қилиш жараёни одатдагидек кечадими!

— Деярли ҳа. Лекин тажриба тариқасида республикамиздаги жами 55 та олий ўқув юртларидан 19 тасида, жумладан, Тошкент автомобиль йўллари, электротехник алоқа, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтларида (фақат кундузги бўлимларда) ўқишга қабул қилиш кириш имтиҳонларисиз — тест синовлари асосида талабалар танлови республика маркази томонидан амалга оширилади. Ушбу тадбир юқорида келтирилган барча олий ўқув юртларида бир кунда —5 август куни ўтказилади. Тест натижалари эса комьютерлар ёрдамида аниқланади, ўқишга қабул қилишни эса Вазирлар Маҳкамаси қошидаги Давлат комиссияси ҳал қилади.

— Республикамиз ёшларининг Мустақил Давлатлар ҳамдўстлигидаги олий ўқув юртларида таълим олиши қай йўсинда амалга ошириладиl

— Бу борада фақат Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари билан ҳозирда давлат миқёсида шартнома тузганмиз. Мазкур шартномада кооперациялашган қабул кўзда тутилган. Шунга кўра қўшни республикалардан она тилида таълим олишни истаб келган, ўзбек миллатига мансуб ёшлар Ўзбекистондаги олий ўқув юртларида ўқиши мумкин. Ва ўз навбатида Ўзбекистонда яшаб келаётган қўшни республика миллатига мансуб ёшлар ўша республикаларда она тилида таълим олишлари мумкин. Бу борада таъкидлаб ўтиш жоизки, қайд этилган шартнома паритет, яъни ўзаро алмашув асосига тузилган ва қўшимча маблағни ҳам талаб этмайди.

— Институтларга қабул қилиш қоидаларига ҳам маълум ўзгаришлар киритилгандир!

— Бу йилдан бошлаб қабул қилишнинг янги қонун-қоидаларига амал қилинмоқда. Жумладан, баъзи бир тоифадаги ёшларни фақат суҳбат натижаларига қараб ўқишга қабул қилиш услубидан воз кечилди. Эндиликда абитуриентлар учун тест синовлари ҳамда имтиҳон топшириш йўли амал қилади, бу янгилик давримизнинг бугунги талаби фақат билим ўлчанишини англатади. Бундан ташқари олий ўқув юртларига мақсадли қабул қилиш учун кенг йўл очилган.

— Айтишларича, кундузги бўлимга имтиҳон топшириш бошлангунга қадар кечки ва сиртқи бўлимга имтиҳон топшириш тугалланиши шарт экан. Бу кўрсатма кундузги бўлимга киришга ҳаракат қилиб «йиқилган» ёшларнинг кечки ва сиртқи бўлимларга боришларига имкон бермайдику.

— Ушбу кўрсатмани вазирликнинг абитуриентларга бўлган қаттиққўллиги деб тушунмаслик лозим. Ҳамма гап кечки ва сиртқи бўлим ўқув режа ва дастурларининг ўзига хос хусусиятларга эга эканлигидадир.

— Алишер Абдуллажонович, фаразларга таянадиган бўлсак, бу йил қайси соҳа ўз абитуриентларининг кўплиги билан ажралиб туриши мумкин!

— Ўтган йилги қабул тажрибалари шуни кўрсатадики, ёшлар орасида иқтисодиёт соҳасига, жумладан саноат менежментлиги, халқаро иқтисодий муносабатлар каби касб йўналишларига қизиқиш ортиб бормоқда. Биз ҳам давр талабидан келиб чиқиб, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда табиий манбалардан оқилона фойдаланиш бўйича мутахассислар тайёрлашни йўлга қўйдик.

— Таълим олиш жараёнидаги янгиланишларни ҳам назардан четда қолдирмасак.

— 1992—1993 ўқув йилидан бошлаб олий таълим кўп поғонали тизимга ўтади. Битирувчиларимиз учун бакалавр ҳамда магистр даражалари берилади. Таълим жараёни эса уч поғонага бўлинади: тўлиқсиз, базавий, тўлиқ олий маълумот. Талаба икки йил таҳсил олгач тест синовлари шаклида аттестациядан ўтса ўқишни давом эттиради. Ўта олмаса унга икки йиллик маълумоти ва қўшимча ихтисослик бўйича берилган таълим асосида тўлиқсиз олий маълумот тўғрисидаги шаҳодатнома берилади. Мазкур ҳужжатга кўра у кичик мутахассис малакасига эга бўлади. Иккинчи поғонага ўтган талаба яна икки йил ўқигач бакалавр даражасига эришади ва ўз ихтисоси бўйича ишлайди. Агар навбатдаги аттестациядан ҳам ўтса магистр даражаси учун ўқишга қабул қилиниши мумкин. Бу ерда чуқурлаштирилган, илмий ёндошувга эга бўлган дастур бўйича таълим олади.

— Суҳбатимиз сўнггида вазирликнинг хусусий олий ўқув юртларининг ташкил этилишига бўлган муносабатини билмоқчи эдик.

— Биз хусусий институтларнинг келажакда ташкил этилишига қарши эмасмиз. Аммо бундай олий ўқув юртлари вазирлигимиз томонидан белгиланадиган ягона давлат стандартига жавоб бериши шарт. Ана шундагина мазкур институтлар томонидан берилган мутахассислик тўғрисидаги шаҳодатнома ҳуқуқий кучга эга бўлади. Ваҳоланки, хусусий олий ўқув юртларини аккредитация қилиш ва рўйхатдан ўтказиш вазирлик тасарруфидадир. Таассуфки, баъзи бир кичик корхоналар бир-икки йилда шаҳодатнома берувчи шахсий олий мактабларни оча бошладилар. Биз эса бундай ҳол билан келиша олмаймиз.

Суҳбатдош:

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

* Нуқтаи назар

Машинасозларимиз нега кам?

ЎЗБЕКИСТОН мустақил давлат сифатида яқин келажакда албатта жаҳон миқёсида ўзининг муносиб ўрнини эгаллайди. Бунинг учун унинг олдида ҳал этилиши керак бўлган бир қанча муаммолар турибди. Аввало Ўзбекистон иқтисодиётини тубдан қайта қуриш орқалигина уни инқирозли ҳолатдан олиб чиқиш мумкин. Бундан ташқари ишлаб чиқариш тузилмасини ўзгартириш керак. Чунки йиллар давомида Ўзбекистон хом ашё манбаи бўлиб келди, етарли даражада табиий бойликларимиз бўлса, уларни қайта ишлаб саноатни ривожлантириш имконига эга бўлсак-да, четдан маҳсулот олишга мажбурмиз. Бунинг бирмунча сабаблари бор, инчунун баъзи соҳаларда миллий ходимларни етарли даражада тайёрлашга кам эътибор берилганлигидир. Масалан, машинасозлик саноатини олсак, бу соҳада миллий ходимларни тайёрлаш жуда суст бўлган. Аслини олганда эса иқтисодиётимизни машинасозлик саноатини ривожлантирмай туриб кўтариш деярли мумкин эмас.

Бундай шароит юзага келганлигининг туб негизи ўқитиш, таълим бериш ва асрлар давомидаги руҳий муҳит ва тушунчага бориб тақалади. Чунончи, ходимлар аввалaмбор ҳунар-техника таълими ва олий ўқув юртларида, қолаверса, завод ва ишлаб чиқариш корхоналарда мураббийлик йўли билан тайёрланган. Масалан, шаҳримиздаги «Тоштекстилмаш» ва «Компрессор» заводлари қошида билим юртлари мавжуд. Бу ерларда ёш мутахассисларга, ишчиларга шу заводдаги турли касблар бўйича сабоқ берилиб, бу амалий иш билан биргаликда олиб борилади.

Бу самарали усул, албатта. Бироқ завод ва фабрика қошидаги юқоридаги каби билим юртлари ҳамма жойда мавжуд эмас, борларида ҳам етарли даражада, юқори савияда тарбиявий, амалий иш олиб борилмайди. Завод ва бошқа ишлаб чиқариш корхоналаридаги ходимлар масаласи билан яқиндан танишиб чиқиб ҳамда машинасозлик ўқув юртида ўқитиш ва тайёрлаш жараёнини ўрганиб чиқиб биз қуйидаги хулосаларга келдик. Миллий ходимларнинг суст, кам тайёрланишига асосий сабаблар — кўп ўқув юртларида таълим жараёни рус тилида олиб борилгани, бу эса вилоятдан келган ўқувчиларнинг рус тилини мукаммал билмагани туфайли мавзуни етарли даражада англай олмаганлиги, асосий мутахассисликлар бўйича дарсликларнинг ўзбек тилида бўлмаганлиги, ўқитувчилардан миллий ходимларнинг камлиги, ёшлар орасида енгил саноат, савдо тармоқларига кириш мойиллиги кучлилигидадир.

Умуман, Ўзбекистон мустақиллигини чинакам мустаҳкамлаш учун бор кучли ишлаб чиқариш корхоналарини ривожлантиришга, маҳаллий ходимларни тайёрлашга сарфлашимиз керак. Аслида эса ҳозирда Ўзбекистон четдан кўпроқ енгил саноат, озиқ-овқат, машинасозлик маҳсулотларини сотиб олишга мажбур. Айниқса машина, ускуналарни кўплаб оляпмиз. Агар ўз мутахассисларимиз кўпайса, маҳсулотни ўзимиз ишлаб чиқарсак, бу республикамиз ривожига катта ҳисса бўлур эди.

Бунинг учун эса аввaламбор ўқув жараёнини тубдан ўзгартириш керак, яъни техника билим юртлари, айниқса мактабларда техникага қизиқиш уйғотиш, ўз она тилимизда дарсликлар тайёрлаш ва рус тилида чоп этилган адабиётларни ўзбекчага таржима этмоқ керак. Шароит имкон берса тараққий этган чет эл давлатларига истеъдодли ёшларни ўқишга ва малака оширишга кўпроқ жўнатиш лозим. Корхоналарда, яъни машинасозлик соҳасида ўқувчи-ёшларга оталиқни кучайтириш керак. Ходимлар тайёрлашни мактаблардаги ҳунар дарсларида олиб бориш жараёнида белгилаш керак. Чунки ёшлар қизиққон, ишга кучини сарфласа ундан фойда кўпроқ бўлади. Одатда илгарилари дарсга беэътибор, ўқиши, хулқ-атвори ёмон, шўх болаларни ҳунар-тарбия ўқув юртларига 8-синфдан кейин юборилар эди. Ушбу ноoқилона йўл туфайли ўша ҳунар-тарбия ўқув юртларида уқуви паст, ҳунарни пухта эгаллаб олмаган ишчилар шаклланган.

Шуни ҳам қайд қилмоқ керакки, турғунлик пайтида ходимларнинг сонини кўпайтириб, сифатига эътибор берилмаган. Сўнгги пайтларда ўрта билим юрти ўрта мактабга айлантириб юборилган эди. Ваҳоланки, асосий мақсад ҳунар эгасини ёшлардан тайёрлаш эди, бунинг ўрнига ўрта маълумотли ёшлар тайёрланди, кўп ҳунар ўргатувчи жойлар ёпилди, натижада мутахассис тайёрлашдан воз кечилди. Нафсиламбирини айтганда эса ўрта билим юртида ўқиётган ёшлар замонавий фикр юритадиган, машинасозлик, автоматика асосида ишлайдиган жиҳозларни ишлата биладиган мутахассис бўлишлари керак.

Ҳозирги пайтда Тошкентдаги 36- ва 11-ҳунар масканлари янги типдаги республика билим юртларига айлантирилди. Биринчидан ушбу билим юртлари янги компьютерлар билан жиҳозланади, шу билан бирга бу масканларга асосан истеъдодли, билими кучли ўқувчилар қабул қилиняпти. Техника университетининг ўқитувчилари — доцент, профессорлар лекциялар ўқишмоқда. Билим юртини битирганда топшириладиган имтиҳон — бу олий ўқув юртига киришдаги имтиҳон ўрнига ҳисобланиб, ҳунар масканининг иқтидорли ўқувчиларининг институтларга киришлари учун тўғридан-тўғри йўл очиляпти. Бу эса катта ижобий янгиликдир. Бундай йўналишда иккита ўқув-ҳунар билим юрти фаолият кўрсатаётгани албатта оз. Келгусида уларнинг сонини кўпайтириш мутахассис ишчиларни тайёрлашдаги долзарб масала ҳисобланади.

Абдумурод ЮНУСХЎЖАЕВ, иқтисодчи.

* ХДП муруввати

ҲАР БИРИГА 200 СЎМЛИК СОВҒА

ИҚТИСОДИЙ тангликни бошимиздан кечираётган айни кунларда Ўзбекистон Халқ демократик партияси болалар уйлари ва уларда тарбияланаётган кичкинтойларга ғамхўрлик кўрсатишни ўз бошланғич ташкилотларига юклади ҳамда бу масала партия дастурига киритилиб, қатъийлаштирилди. Ана шу йўл-йўриқларга биноан Ўзбекистон ХДПси Чилонзор район кенгаши ва унинг бошланғич ташкилотлари райондаги болалар уйларини оталиққа олдилар.

Биз «Ташкульттторг» ва Қатортол маҳалласи партия ташкилотлари оталиғидаги 23-болалар уйидамиз. Болалар уйи ҳовлиси дарахтзор ва гулзорга айлантирилган. Анвойи гулларнинг ҳиди кишига ҳузур бағишлайди. Болалар уйи қурилган 1975 йилда экилган дарахтлар роса етилган. Ерга тангадек офтоб тушмайди.

— Ҳаяжонли дамларимизга шерик бўлгани келиб, жуда яхши иш қилибсизлар, — дейди болалар уйининг директори Татьяна Фёдоровна Миленькая. — Кечки салқинда катта гуруҳларда тарбияланувчиларимизни мактабга кузатиш кечасини ўтказмоқчимиз. Қатнашасизлар.

Татьяна Фёдоровна айтган пайт бўлиши билан болалар уйига маҳалла фаоллари, қариялар кириб кела бошладилар. Ҳамма залга кирди. Мактабга йўлланма олаётган 2 та гуруҳда тарбияланаётган 38 нафар кичкинтойлар хайрлашув кечаси тантаналарини бошлаб юбордилар.

Саҳнада кичкинтойлар қизиқиб томоша қиладиган мультфильмлардан парчалар намойиш этилди. Айниқса жажжи қизчаларнинг она товуқ ва унинг жўжалари қиёфасидаги чиқишлари қарсаклар билан олқишланди. «Сеними, шошмай тур» мультфильмидаги бўри ва қуённинг талқини ҳам кўпчиликка манзур бўлди.

Кичкинтойлар «Ҳайвонот олами»да кўрсатувидагидек турли қушлар ва ҳайвонлар қиёфасида чиқиб, томошалар кўрсатдилар. Эртаклар оламига саёҳат қилдилар. Жажжиларнинг ҳар бир чиқиши жонли ва жуда ишонарли тарзда бўлганлиги учун ҳам тўпланганларга ғоят манзур бўлди.

Болалар уйи билан хайрлашувчилар шарқ халқларининг ашула ва рақсларини ижро этганида олқиш устига олқиш ёғилди. Айниқса, қизчалар ҳиндча рақсни меъёрига етказиб ижро этдилар.

Кечада биринчи бўлиб сўз олган Қатортол маҳалласи меҳнат ва уруш фахрийлари кенгашининг раиси Анвар Саидқосимов бундай ҳаяжонли кечани уюштирган ва ташкил этган болалар уйи жамоасига миннатдорчилик билдирди. Ҳар иккала гуруҳ тарбиячиларидан Татьяна Комакина, Сония Авзалова, музика раҳбари Анна Булатова ва бошқаларнинг номларини алоҳида таъкидлади ҳамда ҳаммани маҳалла аҳли томонидан бугунги тантана учун тайёрланган ошга таклиф этди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Чилонзор район кенгашининг биринчи котиби Эргаш Самиғжонов болалар уйини оталиққа олган «Ташкульттторг» жамоаси партия ташкилоти ҳар бир мактабга борувчи кичкинтой учун 200 сўмлик совға тайёрлаганлигини, бу совға ўқувчилик сумкаси ва ўқув қуролларидан иборат эканлигини маълум қилганида залда офарин хитоблари янгради. Шундан кейин «Ташкульттторг» бошланғич партия ташкилотининг котибаси Алла Фоменко 38 нафар кичкинтойга совғаларни гулдурос қарсаклар жўрлигида топширди.

— Болалар уйи маъмурияти, — деди жамоа директори Татьяна Фёдоровна Миленькая, — кичкинтойларимизнинг бундан кейинги тарбияси ва ўқувини инобатга олиб, уларни ака-опалари бор бўлган болалар уйларига юбормоқда. Масалан, Велена Смирнова 21-болалар уйига боради. Унинг опаси ўша ерда ўқияпти. Нина Богданова ва Настя Бичкованн ҳам худди шу болалар уйига юборамиз. Бу икки қизимизнинг уч акаси ўша ерда билим олаётир. Надя Ғаффорова машҳур 22-болалар уйига, Малик Воҳидов эса 30-болалар уйига йўл оладилар. Буларнинг ҳам опачалари ўша болалар уйида тарбияланаяпти ва ўқияпти.

Дарҳақиқат, 38 нафар кичкинтойнинг барчаси ўз туғишганлари бор бўлган 21, 22, 30-болалар уйига тақсимланди. Жисмоний соғломлиги заифроғи вақтинча 29-болалар уйига боради. У ерда соғлигини мустаҳкамлаб, кейин тенгдошлари сафига қўшилади.

Анвар Саидқосимов таъкидлаганидек Қатортол маҳалласи комитети тантанали кеча якунида болалар уйининг 79 кишилик жамоаси ва 120 нафар тарбияланувчиси ҳамда меҳмонларга ош берди. Бир пиёла чой устида болалар уйи тарбияланувчиларига ўзбек тилини ўргатиш, бу ишга яқин кунлардан бошлаб киришиш масаласи илгари сурилди. Бу йил тарбияланувчи ўғил болалардан айримлари суннат қилингани, келгуси йилда бу савобли ишни маҳалла аҳли давом эттиражаги маълум қилинди.

Спорт зали, бассейн ва бошқа жиҳозларни таъмирлаш, спорт майдончасини тартибга келтиришда фаолларнинг ҳаракатчанлиги алоҳида тилга олинди.

Бундан кўриниб турибдики, болалар уйи тарбияланувчиларининг етимлигини билдирмаслик учун партия ташкилотлари ҳам, маҳалла аҳли ҳам қўлидан келганича ёрдам бермоқда.

Худойназар ГОЙИБОВ.

Маиший хизмат кўрсатиш корхонасининг чилангари А. Фозилов кўп йилдан бери меҳнат қилади. У асосан мураккаб маиший-техник анжомларни таъмирлаш билан шуғулланади. У ҳозир 4-даражали чилангар бўлиб ишламоқда.

СУРАТДА: А. Фозилов.

Г. Казенкова сурати.

Кўпнинг кенгашига

ДАРАХТЗОРГА ЯШИРИНГАН ҲАЙКАЛ

ШУКРЛАР бўлсинки, гўзал диёримиз — Ўзбекистон ниҳоят мустақил давлатга айланди. Илгари республикамиз ҳар қандай ишлар ва харажатларни Москванинг розилигисиз бажаролмас эди. Ҳатто бирор бир иншоот қуриш, ёдгорлик ўрнатиш керак бўлса албатта юқоридан — марказдан рухсат олиш шарт эди. Маълумки, бундай аҳволда миллий аҳамиятга эга бўлган ва ерлик миллатга хос бўлган ишлар номигагина ва сони учунгина бажарилди, сифатига мутлақо аҳамият берилмади. Натижада миллий қадриятларимиз, маданиятимиз ниҳоятда камситилди.

Ҳозир биз мустақиллик туфайли ўтмишда йўл қўйилган ҳар қандай камситишларга барҳам бериш, қадриятларимизга етказилган зарарлар ва улардаги камчиликларни тугатиш шарафига муяссар бўлдик.

Маълумки, Тошкент шаҳар Кенгашининг ўтган йилдаги йиғилишларидан бирининг дастурида гўзал шаҳримизнинг узоқ тарихини, маданиятини қайтадан синчиклаб ўрганиш, унга оқилона ва одилона ёндошиш тарғиб этилди. Янада «Яқин вақт ичида илмий тарихий ва эстетик аҳамиятга эга бўлган барча объектларнинг умумшаҳар рўйхатини тузиш, мавжуд ҳамма моддий ва маънавий маданият ёдгорликларини сақлаш ва таъмирлаш режа»лари ҳақида сўз юритилди. Шунинг билан бирга шаҳримиз қиёфасини янада порлоқ, гўзалроқ бўлиши борасида фуқароларнинг фикр ва мулоҳазалари талаб қилинди.

Ҳақиқатан ҳам Тошкент ўтмишда Ғарб билан Шарқ, Шимол билан Жануб ўртасидаги муҳим савдо йўлларининг кесишган жойида жойлашганлиги унинг сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан ривожланишига ижобий таъсир кўрсатганлиги маълум. Дастурда келтирилганидек «Шу билан бир қаторда Тошкент ўзбек давлатчилигининг йирик маркази, ўзбек халқининг жипслашиши ва миллий ўз-ўзини англаши ўсиб боришининг муҳим омили бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда».

Ҳа, ҳозирги вақтда эса шаҳримиз республикамизнинг миллий маркази, Ўрта Осиёнинг энг йирик шаҳри ҳисобланади. Шу боис шаҳримизга ҳар куни неча минглаб меҳмонлар келиб туради. Бу айниқса мустақилликка эришганлигимиз туфайли дунёнинг жуда кўп мамлакатлари билан ҳамдўстлик, савдо-иқтисодиёт, илмий-маданий алоқаларнинг кучайиши борасида жуда намоён бўлмоқда.

Бас шундай экан, ҳозирги долзарб вазифалардан бири шаҳримиздаги тарихий, миллий ва маданий бойликларни яна бир синчиклаб кўздан кечириш ва улардаги мавжуд камчиликларни аниқлаш, аниқланган нуқсонларни зудлик билан йўқотиш чораларини кўрмоқликдир. Миллий-маданий бойликларга нисбатан ҳурматни кучайтириш ўз навбатида қадриятларимизни тиклаш ва шунинг билан бирга гўзал шаҳримизни янада обод, файзли бўлишига қўшилган ҳисса бўлиши шубҳасиз. Бу вазифаларни бажармоқ учун фикримизча шаҳримизда анчагина муаммоларни ҳал қилишга тўғри келади.

Гап шундаки, республикамизга келган хорижий меҳмонларга кўпинча Самарқанд, Бухоро ва Хива шаҳарларидаги 500—1000 йиллар илгари қурилган маданий обидаларни: мақбара, масжид, мадрасаларни кўрсатиб мағрурланамиз. Киноларда ҳам фақат шуларни кўрсатамиз. Уларни жаҳонга кўз-кўз қиламиз. Бундай обидалар Тошкент шаҳримизда жуда кам, борлари ҳам таъмирлашга муҳтож. Хўш, ҳозирги замон авлоди шаҳримизда қандай обидалар: мақбаралар, ёдгорликлар, ҳайкаллар яратди. Улар мақтовга сазоворми, келажак авлод биз яратган ана шу обидалардан кулмасмикин?

Гап шаҳримизда аҳолининг туб манфаатларини, уларнинг анъаналарини менсимасдан, маънавиятдан олис ҳолда ва шошма-шошарлик билан Ўрта Осиё ва Ўзбекистондан чиққан улуғ алломалар, Ватан қаҳрамонлари ва давлат арбобларига ўрнатилган ҳайкаллар устида кетмоқда.

Одатда халқлар улуғ зотларга бўлган ҳурматни абадийлаштириш учун улар номларига ўқув юртлари, муассасалар, кўча ва майдонларни қўядилар ҳамда меъморлик ёдгорликларини ўрнатадилар. Ҳар бир ўрнатилган ёдгорлик шу зотга қилинган ҳурмат билан бирга халқлар, авлодлар учун орзу, ҳавас ва интилиш тимсоли, ҳамда маданий мерос бўлиб хизмат қилади. Шунинг учун ёдгорликлар илмий, тарихий ва эстетик аҳамиятга эга бўлиши керак. Шу боисдан ёдгорликлар ва ёдгорлик ўрнатиладиган майдон меъморлик жиҳатидан гўзал, нафис бўлмоғи ва бунда ҳозирги замон фан-техникасининг ютуқлари тўла ўз аксини топмоғи лозим.

Маълумки, ёдгорлик учун энг гавжум жойларни, катта чорраҳаларни танлайдилар. Фикримизча, ўрта мактаб дарсликлар дастурига шаҳардаги улуғ зотлар учун ўрнатилган ёдгорликларга ўқувчиларни экскурсиясини уюштириш режасини киритмоқ лозим. Масалан, адабиёт дарсида ўқувчиларни Навоий ҳайкали олдига, тиббиётдан Абу Али ибн Сино, математика, фалакиётдан Беруний, Ал Хоразмий, ёдгорликлари олдига олиб бориб, шу жойларда уларнинг илм-фан соҳасидаги яратган янгиликлари, дунё фанига қўшган ҳиссалари, ҳозирги замондаги аҳамияти ва умуман илм-маърифат ҳақида суҳбатлар ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Албатта бу билан ўқувчиларнинг илмга бўлган ҳавасини кучайтирган бўлардик.

Афсуски, шаҳримизда ёдгорликлар ўрнатишда анчагина салбий ҳолатларга йўл қўйилган дейиш мумкин.

Фикримизча, социологларнинг: «Она шаҳрингни биласанми?» мавзуида «Шаҳрингизда Охунбобоев, Беруний, Ибн Сино, Собир Раҳимов, Ал Хоразмий, Ҳамза ва Шарқнинг Озод аёлига ҳайкаллар ўрнатилганми, бўлса улар қаерда?» деб берган саволига шу ерда доимий истиқомат қилувчи фуқароларнинг 80—90 фоизи «Билмайман. Кўрганим йўқ» деб жавоб бериши шубҳасиз. Шаҳримизда бир неча кунгина бўлган меҳмонларнинг 90—95 фоизи шу ҳайкалларни кўришга муяссар бўлолмайдилар. Аксинча, биринчи куннинг ўзидаёқ меҳмонлар «Пушкин, Гоголь, Горький»ларни кўришга муяссар бўла оладилар. Сабаб, бу ҳайкаллар билан супачада, қоматли ишланган бўлиб, улар шаҳарнинг энг серқатнов, гавжум жойларига ўрнатилган, кечалари эса кўп чироқлар билан кучлик ёритиб турилади. Албатта бундай майдонларда дам олиш фуқаролар учун мароқлидир.

Минг афсуски, туб миллат вакиллари бўлган улуғ зотларга ўрнатилган ҳайкалларни ишлашда, уларга жой танлашда ва шу жойларни безашда мутасадди раҳбарлар айрим хатоликларга йўл қўйишган дейиш мумкин. Бу ёдгорликларнинг кўпчилиги паст пойдеворлик. Улар ўрнатилган майдон гавжум эмас, хилват, нообод ва улар мутлақо қаровсиз ҳолда (уларни майдон деб ҳам атаб бўлмайди). Ёдгорликлар гўё парда ортида тургандай бутазор, дарахтзор ичида бўлиб, уларни шу кўчадан ўтаётган йўловчилар ҳам пайқашлари қийин. Уларнинг айримлари кечалари лоақал ёритгич билан ҳам ёритилмайди.

Масалан, улуғ аллома Берунийга ўрнатилган ёдгорликни олайлик. У генерал Узоқов ва Беруний кўчалари туташган жойда чорраҳадан анча нари бутазор ичига жойлашган бўлиб, шу кўчалардан хоҳ пиёда, хоҳ машинада ўтган бирор кишига ҳам кўринмайди. Ёдгорлик ўрнатилган майдон қаровсиз ҳолда ва тозалик ҳолатларига жавоб бермайди. Кўпинча ёш болаларнинг бу ерда мол боқиб юришларини учратасиз. Кечалари яхши ёритилмайди. Албатта бу кечириб бўлмайдиган ачинарли ҳолдир. Мана сизга дунё илмдорлари ичида улкан обрўга эга бўлган, ЮНЕСКОнинг олтин рўйхатидан жой олган ватандошимизга бўлган ҳурмат. Наҳотки шундай улуғ зотга шаҳри азимда кўркам, обод бир майдон топилмаса?

Алломанинг улуғлиги ҳақида шоир Назарматнинг сўзларини ҳам бир эслайлик:

Колумбдан ҳам олдин Амриқо
Ерларига тушди назаринг
Сайёрамиз эслар доимо,
Унда қолган мангу изларинг.

Шуни ҳам айтиш керакки, йиллар ўтиши билан дарахтлар улғайиши туфайли ҳайкал янада кўпроқ қоронғуликка кириб боради. Шу кўринишда биз улуғ зотнинг ҳурматини бажо келтирган бўлолмаймиз. Бу аҳвол унинг улкан хизматларини камситиш, унга ҳурматсизлик билан қаралгандай туюлади. Фикримизча, ёдгорликни албатта бу ердан олиш керак ва уни Беруний ва Форобий кўчаларининг туташган чорраҳасида Талабалар шаҳарчаси томонига қарата ўрнатилса ва у Беруний кўчаси бўйлаб узоқдан кўриниб, илм масканига марҳабо деб турса айни муддао бўлади. Албатта майдон обод қилиниб Беруний номи билан аталиши, шу ердаги метро бекатининг номига ҳам ҳамоҳанг бўлади.

Улуғ аллома Ибн Сино ҳайкали шаҳар ёдгорлиги эмас, балки ёлғиз бир илм даргоҳи— кўкрак хирургия институтига тегишлидек кўринади. Ҳайкал ўрнатилган жой ниҳоятда нообод, қаровсиз, кечалари ёритилмайди. Улуғ сиймонинг китобларини акс эттирувчи шакллар аллақачон синиб парчаланиб кетган. Ҳайкал устида доимо ёш болаларнинг ўйнаётгани кўринади. Бу жуда ачинарли ҳолдир. Дунё табобат илмига улкан ҳисса қўшган алломага бу қўйилган ҳайкал, бизнингча, ўз қадриятларимизнинг қадрламаганлигимиздан бўлса керак.

Биз Халқлар дўстлиги кўчаси билан Фарҳод кўчаси тўқнашган чорраҳани Ибн Сино майдони деб аташни ва шу ерда қурилаётган Кардиология институти олдидаги майдонга унинг ҳайкалини ўрнатишни таклиф қилган бўлур эдик. Шу кўринишда аллома бутун бир табобат даргоҳларини бошқариб тургандек кўринар эди, чунки унинг орқасида Кардиология институти, кўкрак жарроҳлик институти, 16-поликлиника, Тиббиёт билим юрти ва соғлиқни сақлаш вазирлигининг 1-клиник касалхонаси жойлашгандир. Бордию шу ердаги метронинг Чилонзор бекати унинг номига қўйилса нур устига нур бўлади.

Бир вақтлар шаҳримизнинг энг гавжум жойи Чорсуни Охунбобоев номига айлантириб, унга ҳайкал ўрнатилди, майдон меъморчилик жиҳатдан гўзаллашди. Кейинчалик «Чорсу» меҳмонхонаси қурилиши баҳонаси билан ҳайкал вақтинча деб олиб қўйилди. Минг афсуски, «вақтинча» деб олинган ҳайкал ўз жойига қайта ўрнатилмади. Ҳозирги кунда Охунбобоев ҳайкали қаерга ўрнатилганини шаҳримизда доимий истиқомат қилиб турганларнинг 95 фоизи билмаса керак. Уларга биз тушунтирайлик, ҳайкал «Правда Востока» ва Мустафо Камол Ота Турк кўчаларининг туташган жойида, қалин ва баланд бўйли дарахтзор ичига ўрнатилган, уни кўриш учун қўлингиздан етаклаб дарахтлар орасидан узоқ юриб бормоқ лозим. Фикримизча, бу ишда ҳам катта хатоликларга йўл қўйилган, ахир республикамиз тарихида оддий бир деҳқоннинг президент даражасигача кўтарилиши ва умрининг оҳиригача ўз халқига содиқ бўлиб ишлашини фақат шу киши тимсолида кўриш мумкин. Биз ота ҳайкалини ўз жойига қайта ўрнатилиши ҳам маънавий, ҳам миллий ютуқ деб ҳисоблаймиз.

Шаҳримизда Ал Хоразмийга ҳам ҳайкал ўрнатилганми деган савол табиийдир. Ҳа, ўрнатилган. У Чилонзорнинг Шуҳрат қабристони орқасида жойлашган бўлиб аллома кеча-кундуз шу қабристонга бош эгган ҳолда турибди. Ажабо математика фанини олий даражага кўтарган, алгоритмни ижод этган зот не сабабдан мурдалардан узр сўраётгандек турибди ёки у табиб бўлиб шу мурдаларнинг айримларининг вафотига сабабчи бўлганми? Офарин-ей, наҳотки шу шаҳри азимда бундай улуғ зотга ҳам тузукроқ майдон топилмаса? Яна шуниси ачинарлики, ҳайкал алломанинг 1200 йиллик таваллуди арафасида гипс-оҳакдан «вақтинча» деб тайёрланган бўлиб, мана, орадан 10 йилча вақт ўтганига қарамай ҳамон ўзгартирилгани йўқ. Ҳозирда ҳайкалнинг ҳамма томони илма-тешик. Шуни ҳам айтиш керакки, ҳайкалнинг ачинарли ҳолати матбуотда неча бор танқид қилинди. Тешиклар қайта-қайта беркитилди. Аслида аҳвол ўша-ўша. Қизиғи шундаки, шу йил 28 январь куни ҳайкал ўзининг бир неча катта-кичик тешиклари билан академик Музаффар Хайруллаев суҳбати чоғида ойнаи жаҳонда яна бир бор намойиш қилинди — офарин.

Жуда катта сармоялар сарфлаб меъморлар Шарқнинг озод аёли ҳайкали — гўзал ансамблни яратдилар. Ўн йилдан ортдики, ҳайкал шаҳримизда салобат тўкиб турибди. У қаерда дейсизми? Масала ана шунда-да. Уни кўриш учун 2 кун вақт сарфлаб шаҳар кезасиз. Ҳа, у шунчали кўримсиз жойдаки, уни тасодифан кўриш бир кунда фақат 20—30 кишигагина насиб қилиши мумкин. Ахир уни Хадра майдони ёки аэропорт олдига ва ёки марказий хиёбондек кўркам, серқатнов жойлардан бирига ўрнатилса шаҳар кўркига кўрк бўлар эди-ку.

Баҳайбат ва ниҳоятда гўзал ишланган Собир Раҳимов сиймосини кўриш учун унинг номидаги районга кўчиб ўтишингиз лозим.

Бечора Ҳамза ҳам буталар орасида кечалари ёлғизликдан нолимоқда.

Яқиндагина ўрнатилган Ҳамид Олимжон ҳайкали дид билан ва ниҳоятда нозик ишланган, майдон ҳам яхши танланган деса бўлади. Лекин минг афсуски, Пушкин кўчасидан ўтган ҳар бир киши Пушкин ва Горькийларни қайта-қайта кўра олади-ку. Лекин, Ҳамид Олимжонни кўра олмайди, у жуда пастда, унинг пойдеворини кўтариш учун сармоя етмаган.

Шуниси ачинарлики, биз юқорида айтиб ўтган миллий намояндаларга ўрнатилган ёдгорликларнинг кўпчилиги кечалари ёритилмайди, ёритилса ҳам жуда хира. Шу боис улар ўрнатилган майдон кечаси билан ифлосланиб фаррошга муҳтож бўлиб туради.

Кези келганда эслатиш керакки, бир вақтлар Чилонзордаги ҳозирги Фурқат кинотеатри олдига ёдгорлик тоши ўрнатилиб, унга келажакда бу майдон Фурқат номи билан аталади ва унга ҳайкал ўрнатилади деб ёзиб қўйилган эди. Бир неча йил ўтгандан сўнг бу тош йўқ бўлиб қолди. Кейинчалик у Ўзбекистон ва Фурқат кўчалари туташган жойда (ҳозирги Халқлар дўстлиги майдонида) пайдо бўлиб қолди. Кейин тош яна йўқолди. Мана 20 йиллар бўлди, Фурқатга ҳамон ҳайкал ўрнатилмади. Ажаб, бу қарорлар кимлар томонидан чиқарилган эди ва кимлар уни бекор қилди. Шу давр ичида шаҳримиздаги Фурқат номли кўча ҳам йўқ бўлиб кетди.

Шуни ҳам айтиш керакки, биз айтиб ўтган камчиликлар оддий камчилик эмас, балки ўзимиздан чиққан алломаларни етарли қадрламаслик, ўзлигимизни англамаслик оқибати деб ўйлаймиз.

Албатта йўл қўйилган хатоларни тузатиш учун анчагина сармоялар керак бўлади. Лекин биз сармояларни баҳона қилиб, маданий ва тарихий ёдгорликларни яратишда, уларни асрашда келажак авлод олдидаги жавобгарлигимизни унутмаслигимиз ва уларга кулги бўлмаслигимизни ҳам унутмаслик керак. Бир вақтлар шошма-шошарлик билан Бодомзорнинг кўримсиз майдонига ўрнатилган Киров ҳайкали кейинчалик Амир Темур кўчасининг обод бир майдонига кўчирилди. Бунда қилинадиган харажатлар устида ўйланмади ҳам.

Маълумки, фуқароларнинг баён қилаётган истак ва мулоҳазалари тегишли ташкилотлар ва раҳбарлар томонидан қанчалик ўрганилаётгани ва қандай натижаларга келинаётганлиги матбуотда етарли даражада ёритилмаяпти. Албатта биз ҳам ўз навбатида изҳор этилган дил сўзларига мутасадди раҳбарлар ва ҳурматли «Оқшом» мухлислари қандай фикрда бўлишликларини билиш ниятидамиз.

Исматулло ФАТХУЛЛАЕВ,
тиббиёт фанлари доктори, профессор.

ИЖОДКОР ЁШЛАР БАҲСИ

Ўрта Чирчиқ районидаги «Аранча» тайёрагоҳида ўқувчилар ўртасида ракета моделларини ясаш бўйича республика мусобақалари ўтказилди. Баҳсларда республика болалар маданият саройи, Тошкент ёш техниклар станцияси, Юнусобод район спорт техника клуби ҳамда вилоятлардан келган вакиллар иштирок этиб, ўзаро куч синашдилар.

Тўрт кун давом этган мусобақаларда болалар ўзлари ижод этган турли хил ракета моделларини осмонга учиришди. Жюри ҳайъатининг қарорига кўра команда ҳисобида хоразмликлар биринчи, Тошкент шаҳри вакиллари эса иккинчи ўринларни эгаллашга муваффақ бўлдилар. Ғолиб чиққан жамоаларга эсдалик совғалари ҳамда дипломлар тақдим этилди.

Собир БОЗОРБОЕВ.

СУРАТЛАРДА: беллашувдан лавҳалар акс эттирилган.

Равиль Альбеков суратлари.

Раҳмдил ва мурувватли бўлайлик

АМАЛИЙ ҒАМХЎРЛИК

ИНСОНИЙ қадриятларимизни тиклаш, фуқароларга, айниқса кексаларга ғамхўрлик кўрсатиш тиббиёт ходимларидан бошланади. Бундай ташаббусни сиёсий куч бўлган бирор партия ёки ҳукумат қўллаб-қувватлаши билан рўёбга чиқади, десак асло хато бўлмайди. Чунки, бу галги ташаббусни ҳам шифокор, Чапаев маҳалласи партия ташкилотининг котибаси Назира Раҳимова бошлади. У маҳалла ҳудудида жойлашган Республика ташҳис қўйиш марказининг янги биноси ишга тушиши билан ХДП аъзолари бўлган кексаларни биринчи навбатда тиббий кўрикдан ўтказиш ва хасталиги борларга аниқ ташҳис қўйиш ташаббусини бошлади. Унинг фикрини республика ташҳис қўйиш маркази директори Дилфуза Ғуломова ҳамда Ўзбекистон Халқ демократик партияси Чилонзор район кенгашининг биринчи котиби Эргаш Самиғжоновлар маъқулладилар.

Республика ташҳис қўйиш марказига 2 июль куни 2-пойафзал ишлаб чиқариш бошқармасидан 6 киши йўлланди. 3 июль куни эса Тошкент нон ишлаб чиқариш бирлашмаси фахрийлари бўлган ХДП аъзоларидан 6 киши марказда анализ топширишни бошлади.

16-мавзеда яшовчи 74 ёшли Евгений Николаевич Гюнсбург, «Қизил Шарқ» маҳалласида истиқомат қилувчи 73 ёшли онахон Элеонора Никоноровна Кисилева, 1-мавзеда яшовчи 80 ёшли отахон Шерали Тошланов ўртоқлар ХДП аъзоси бўлиб, ҳаётида биринчи бор бундай мурувватга сазовор бўлганидан шодландилар. Улар ХДП ҳамда марказий ташҳис қўйиш маъмуриятига миннатдорчилик билдирдилар ва инсоний қадриятларни тиклашни давом эттиришда партия ва тиббиёт ходимларига куч-қуват тиладилар.

Ўзбекистон ХДПсининг район кенгаши ходимлари ва республика ташҳис қўйиш маркази шифокорлари билан ҳамкорликда июль ойи охиригача районда истиқомат қилувчи 100 нафар қарияларни шу табобат марказида тиббий кўрикдан ўтказиб, саломатлигини аниқлаш пайидалар.

Халил ҒАФУРОВ.

Акс садо

«ИСТИҚЛОЛ ВА АВТОМОБИЛЬ»НИ ЎҚИБ...

МЕН «Тошкент оқшоми» газетасининг шу йил 4 июнь сонида профессор Худойберган Маматовнинг «Истиқлол ва автомобиль» мақоласини қизиқиб ўқиб чиқдим. Унда жумҳуриятимизда автомобиль транспорти равнақи ва автомобилсозлик тармоғини яратиш муаммолари ҳақида жуда яхши фикрлар берилган.

Мақолада карбюраторли двигателлардан тезроқ дизель двигателли автомобиль турларига ўтишнинг афзаллиги ва унинг йўллари ёрқин мисоллар асосида баён қилинган. Айниқса, деҳқонларимизнинг оғирини енгил қиладиган енгил ва юк автомобилларини яратиш ҳамда тез вақтда қишлоқ меҳнаткашларини таъминлаш ҳақидаги фикрлар жуда қимматлидир. Уларнинг амалга оширилиши қишлоқ маҳсулотларини шаҳарларга етказиш, шаҳарликларни янада яхшироқ таъминлаш маҳсулот таннархининг ҳам анча арзонлашувига катта ҳисса қўшади. Бунга бир мисол келтираман: яқинда бозорда сабзи сотувчи деҳқондан: «Маҳсулотингиз мунча қиммат?» деб сўраганда, «Мен-ку, жон деб арзон сотардим-а, уни шаҳарга олиб келиш учун автотранспорт харажати жуда қимматга тушиб кетаяпти-да. Шу сабзини олиб келиш учун 18 минг сўм пул тўладим, бу харажатларни ҳам қоплаш керак-ку?!» деди.

Мақолада айтиб ўтилганидек, деҳқоннинг ўз машинаси бўлганида у шунча харажатга тушмаган, боши қотмаган, маҳсулоти ҳам бунчалик қимматга тушмаган бўларди.

Муаллиф экология масалаларига ҳам катта ўрин берган. Бу борада шаҳарлар ҳавосининг мусаффолигини сақлашда яна бир қанча тадбирларни амалга ошириш мумкин. Жумладан, шаҳардаги кўпгина муассаса, идора, корхоналарга хизмат кўрсатаётган енгил ва юк автомобиллари миқдорини анча камайтириш, шаҳарда бекорчи, иккинчи даражали ишлар билан машғул бўлган автомобиллар миқдорини камайтириш, автомобиллар юриши ман қилинган кўчалар сонини камайтириш, турар-жойлар атрофида, яқинидаги автосарой (гараж)ларни четроқда жойлаштириш ва бошқа муҳим тадбирларни кўриш мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, Худойберган Маматов кўтараётган муаммолар жуда долзарб бўлиб, давлат манфаати нуқтаи назари ёритилган. Бу муаммолар қанча тез ҳал этилса, жумҳуриятимизнинг мустақиллик йўлидаги қадамлари шунча илдам бўлади.

Мангуберди САЪДУЛЛАЕВ,
«Ўзбекистон» нашриёти бош муҳаррири ўринбосари.

ҲУРМАТЛИ «Тошкент оқшоми» таҳририяти!

Бизлар, яъни Тошкент автомобиль ва йўллар институти талабалари газетага янгидан обуна бўлдик.

Газета жумҳуриятимизнинг истиқлоли сари интилишида янгича, ёшларбоп шабада эсиб, мезонланиб турибди. Жумҳуриятимизда шу кунда кечаётган янгиликлар ва келажагимиз тўғрисидаги эзгу-умидлар кўпчилик мақолаларингизда ўз аксини топаётганидан жуда миннатдормиз.

Айниқса биз автомобиль соҳасига мутахассис бўлиб етишиш борасида бел боғлаганимиз сабабли дунёда автомобиль саноати равнақи, ривожи қай даражада бораётгани бизни жуда-жуда қизиқтиради. Бу борада газетада чоп этилган бир неча мақолалар тўғрисида тўхталиб ўтмоқчимиз. 1992 йил 20 май куни чоп этилган «Бизга қандай машиналар керак?» мақоласидаги Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг Тошкент бўлими ташаббуси билан Тошкент автомобиль ва йўллар институти вакилларининг газеталар мухбирлари билан бўлган учрашуви ёритилган бўлиб, унда Ўзбекистонда автомобилсозлик саноатини яратса бўладими, йўқми мазмунида мутахассислар томонидан қилинган маъруза келажагимизда автомобилсозлик борасида қилинмоқчи бўлган ишлар бўйича жон куйдираётган олимлар, мухбирлар борлиги бизни кўп қувонтирди.

Бу мақоладан 2—3 кун ўтиб, пойтахтимизга Америка Қўшма Штатларидан «Женерал Моторс» вакилларининг келганини ҳам газетангиз орқали билдик. Буларнинг акс садоси бўлиб, 4 июнь куни чоп этилган «Истиқлол ва автомобиль», деб номланган профессор Х. Маматовнинг мақоласи билан танишдик. Тошкентда яшовчи талабалар мақолани оила аъзолари билан, ётоқхонада яшовчи талабалар эса хона-хоналарга тўпланишиб, қизиқиб ўқиб чиқдик.

«Тошкент оқшоми» орқали жумҳуриятимиздаги автомобиль транспорти равнақи ва автомобилсозлик тармоғини яратиш муаммолари ва уларнинг ечимлари билан танишдик. Бизнингча, бу ерда қайд этилган муаммоларнинг ҳар бири давлатимиз томонидан мутахассислар билан биргаликда маслаҳатлашиб бажарилса жуда ҳам кўнгилдагидек, айни чоғда хайрли иш бўларди. Ўйлаймизки, шундай қизиқарли масалалар келгуси сонларида ҳам мунтазам берилиб турилади. Хоҳлардикки, келгуси сонларда яна автомобиль ва тараққиёт масалаларига оид муаммолар кўтарилса. Унда асосан автомобилнинг келиб чиқиш тарихи, ҳозирги шароитда тутган ўрни ва афзалликлари шундаки, ташқи муҳитга салбий таъсирлари, жаҳон автомобилсозлигининг шу кундаги тараққиёти, улкан фирмаларнинг иш тизими баён этилса бизлар ҳам собиқ Иттифоқда тайёрланган «темир қути»дан чиқиб, дунёдаги техника тараққиётига ҳамда уларнинг иш услубига эркин назар ташлаган бўлардик. Тушимизга ҳам кирмаган автомобилсозлик саноати ва унинг ривожи ҳақида газета орқали мунтазам хабардор бўлиб турамиз, деган умидамиз.

Ҳурмат билан, Тошкент Автомобиль ва йўллар институтининг автомобиль транспорти бўлими талабалари:
А. ЮСУФБЕКОВ,
Т. ШОКИРОВ,
Ю. РАҲМОНОВ,
(Жами 44 имзо).

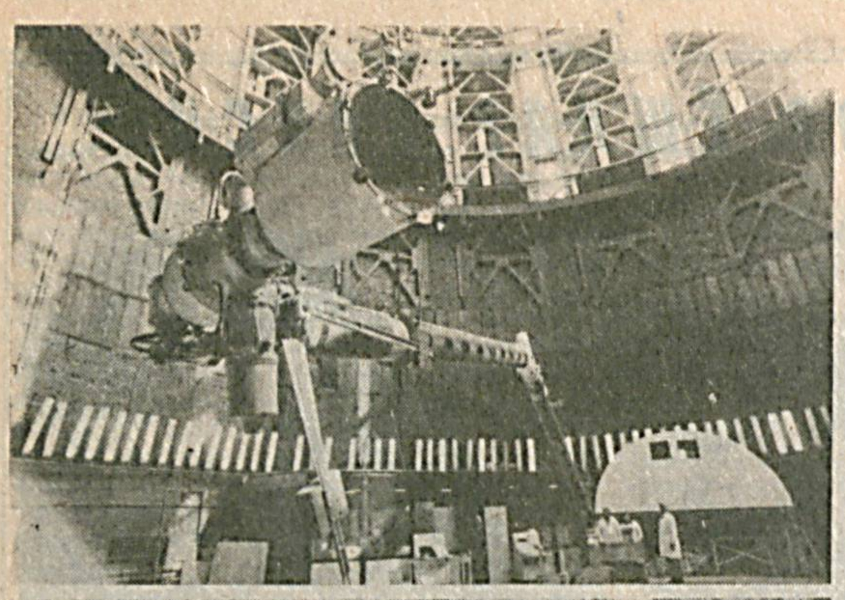

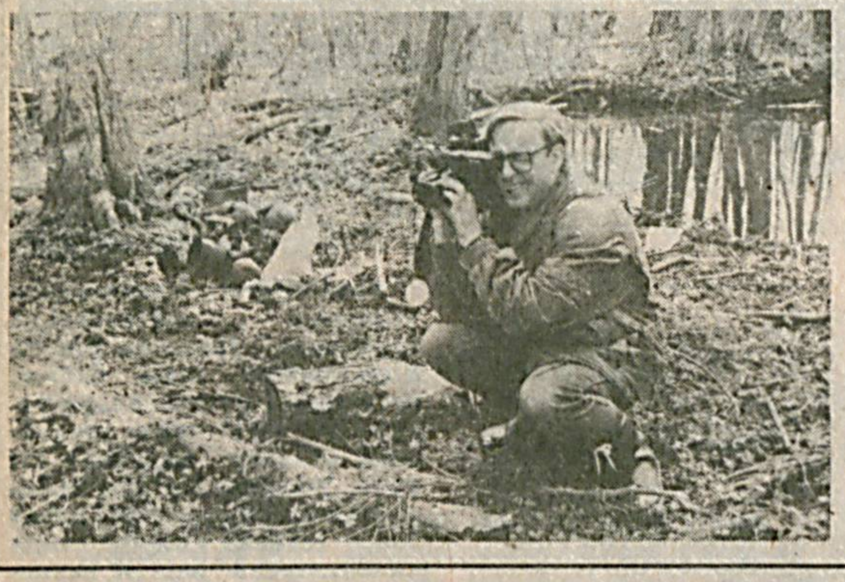

* *Ҳар тўғрида*

САНКТ-ПЕТЕР Б У Р Г. Марказий робототехника ва техникавий кибернетика илмгоҳида кўп марта фойдаланиладиган космик кема — «Буран» учун мўлжалланган манипуляторни синовдан ўтказиш ниҳоясига етмоқда. У илмгоҳ олимлари ва конструкторларининг кўп йиллик изланиши ва машаққатли меҳнати маҳсулидир.

СУРАТДА: манипуляторни синовдан ўтказиш пайти.

●

НОВГОРОД ВИЛОЯТИ. Олмониянинг турли шаҳарларидан бу ерга ташриф буюрган бир гуруҳ немислар кўп йилдан буён Улуғ Ватан уруши йилларида Новгород тупроғидаги тенгсиз жангларда ҳалок бўлган жангчиларни қидириб топиш ва уларнинг жасадларини қайта дафн этиш билан шуғулланаётган «Водий» экспедициясининг ишида иштирок этдилар.

СУРАТДА: тележурналист Райнер Бурхард ушбу экспедиция ҳақидаги фильмни суратга олмоқда.

* *Ҳамшаҳарларимиз*

ЖАЙДАРИ ОДАМ

ЭРТА саҳарлаб укасининг машинасида шаҳар атрофидаги хўжаликларнинг биридан «Бешёғоч» бозорига карам ва сабзи келтирган Эшмат ака қопларни ўзига тегишли растага туширдида, нафасини ростлаб олиш учун бироз дам олди. Сўнг «Зора очиқ бўлса, нонушта қилиб олардим», деган ўйда хотини белбоғига тугиб берган битта кулча нон билан тўрт чақмоқ қандни олиб чойхона томон йўл олди. Қараса, Шодивой ота титандаги чойни қайнатиб, чойхона ичини супураётган экан.

— Ҳорманг, Шодивой ота, ҳали хўроз қичқирмасдан чойхонани очипсизми? — деди у чойхоначи билан ҳол-аҳвол сўрашгач.

— Сиздақа асл деҳқонларнинг ғамида юрибмизда. Менга қаранг Эшматвой, бозорга бунақа саҳарлаб келадиган одатингиз йўқ эди-ку.

— Тирикчилик-да, Шодивой ота, тирикчилик. Болаларим ҳали ёш. Уларнинг ҳаммасини уйли-жойли қилиш керак. Оиламизда бир ўзим ишлайман. Фарзандларимнинг кийим-кечагига яраб қолар, деган мақсадда томорқамда етиштирилган маҳсулотларнинг рўзғордан ортганини сотгани олиб келувдим.

— Бошингиз тошдан бўлсин ука. Айниқса ҳозирги оғир шароитда болаларни катта қилишнинг ўзи бўлмайди. Отангизга минг раҳмат. Уй-жойим, бола-чақам деган одам ҳеч қачон кам бўлмайди...

— Шодивой отани бу бозорда танимайдиган одам йўқ, — дейди биз билан суҳбатда Тошкентга яқин бўлган Зангиота районидаги «Ўзгариш» давлат хўжалигининг ишчиси Эшмат Тожибоев.— Жуда дилкаш ва самимий. Мижозларини доимо очиқ чеҳра билан қарши олади. 80 ёшни қоралаган бўлса-да, ҳали тетик ва бардам. Чарчаш нималигини билмайди. Қани энди биз ҳам шу ёшда Шодивой отага ўхшаб юрсак.

— Мен 2-кўн заводида боғбонлик қиламан, — дейди меҳнат фахрийси Обид Толипов. — Ибн Сино мавзесидан эрталаб уйда нонушта қилмасдан биринчи автобус билан соат 6 даёқ шу чойхонага етиб келаман. Чунки Шодивой ота ушбу чойхонани соат 5 дан очиб қўйишини яхши биламан. Зеро у ўз касбининг фидойиси, халққа, шаҳарликларнинг оғирини енгил қилиб, уларни мудом қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлашга салмоқли ҳисса қўшаётган деҳқонларга доимо камарбаста. Бу одам билан бир марта суҳбатлашган киши яна суҳбат қурсам дейди. Шу боисдан эрталаб ишга келаётганимда ҳам, тушдан кейин уйга қайтаётганимда ҳам Шодивой отанинг чойхонасига кириб бир пиёла чой ичмасам кўнглим жойига тушмайди.

Биз мақоламизда тилга олаётган камгап ва камтар инсон, қарийб 50 йилдан буён чойхоначиликдек касбни ардоқлаб келаётган меҳнат фахрийси Шодивой Эшмуродов билан суҳбатлашиш анча қийин кечди. Аввалига саволларимиз унга эриш туюлди шекилли. «Биз жайдари одаммиз, кўзга кўринган, таниқли кишиларни ёзсангиз арзийди», деди тортиниб. «Сиз каби ажойиб ҳамшаҳарларимиз, қолаверса, бутун умри халққа хизмат қилиш билан ўтган бир фидойи инсон ҳақида ёзмасак, ким ҳақида ёзамиз,» деганимиздан кейин бироз жонланди.

— Асли Ўратепа вилоятининг Дамгаргон қишлоғиданман, — деди отахон белбоғи билан пешонасидаги терни артиб, — Ота-онамни эслай олмайман, чунки улар болалигимдаёқ оламдан ўтишган. 16 ёшимда тақдир тақозоси билан Тошкентга келиб қолганман. Илгари Эски Жўва атрофида хўжаликлар бўларди. Бир неча йил давомида «Ёш ленинчи» жамоа хўжалигида кетмон чопдим. Кейин Чорсуда ишлаган марҳум чойхоначи Ҳакимбой деган одамга шогирд тушдим. Шундан буён чойхоначилик қиламан. Ҳозир саксон ёшни қаршилаган бўлсам-да, қариликни тан олишни истамайман. Чунки ҳали белимда қувват, билагимда кучим бор. Ҳар куни эрталаб соат 4 дан туришга одатланганман. «Себзор» даҳасидаги кўп қаватли уйлардан бирида истиқомат қилсам-да, эрта тонгда йўловчи машинада бўлса ҳам соат 4 яримда чойхонага етиб келаман. Очиғи, уйда ўтира олмайман. Худодан тилаб олган яккаю ягона ўғлим бор эди. Афсуски, навқирон ёшида автомобиль ҳалокатига учраб мени бўзлатиб кетди. Шунинг учун ҳам армонларим кўп. Уйда ёлғиз қолган пайтларимда ўғлимнинг қиёфаси кўз олдимда гавдаланаверади. Одамлар орасида бўлсам ўзимни овутиб юраман. Ахир, одам-одам билан тирикда!

— Шодивой отанинг метиндек иродасига ва бардошига қойил қоласан киши, — дейди унинг шогирди, 13 йилдан бери «Бешёғоч» бозоридаги чойхонада меҳнат қилаётган Жўра Тўлаганов. — Энди ўғилдан жудо бўлган отанинг аҳволини бир тасаввур қилиб кўринг-а. Лекин ота буни ҳеч кимга сездирмайди. Одамлар билан аскиябозлик ва ҳазил-мутойиба ҳам қилиб кетаверади. Яқинда идорамиз Шодивой отанинг кўп йиллик меҳнатини муносиб қадрлаб, уни пул мукофоти билан тақдирлади. Боз устига рўзғорига керакли нарсалар билан мунтазам таъминлаб турибмиз. Бир сўз билан айтганда биз, унинг шогирдлари, устозимиз ва ёшлар маслаҳатчиси Шодивой ота билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Ҳа, дарҳақиқат, Жўра ака айтганидек, умрини халқ хизматига бахшида этган Шодивой ота Эшмуродов сингари фидойи инсонлар билан фахрланса арзийди. Зеро, ҳаётимиз шундай одамлар туфайли гўзал ва файзли. Қарилик нималигини билмай юраверинг, Шодивой ота!

Исроил ЗОИРОВ.

* *Йиллар қатидаги сирлар*

ТОШЛАР ТИЛГА КИРАДИ

ҲАР бир халқнинг ўзининг меъморий ёдгорликлари — тарихий ўтмишнинг тилсиз гувоҳлари бўлади. Тошларни тилсиз дедик, аслида улар ўтмиш ва келажакни боғлаб турадиган мустаҳкам кўприкдирки, сукунат орқали кўп нарсаларни ҳикоя қилиб бериши мумкин.

Кипрдаги Никосия шаҳрида Фамагуста дарвозалари — тиллоланган ғаройиб тошлар бор. У XVI асрда денгиз форти иншооти тарзида тикланган қурилишдир. У кўпроқ Ўрта Ер денгизи соҳилларига қурилган устунли дарвозанинг кираверишини эслатади.

Меъмор Жулио Саворньяно қурган 11 метр диаметрли арк гумбази, узунлиги 30, кенглиги 7 метрли икки қоровулхона — йўлак йиллар ўтиши билан ўзининг кўриниши ва қурилишдан кўзланган мақсадни йўқотди. Ушбу дарвозалар қачонлардир венецияликлар учун қудрат тимсоли бўлиб хизмат қиларди. Кипрликлар учун эса бу ер ҳасратхона бўлиб қолди: худди шу ердан ёш шаҳарликларни қулликка олиб кетар эдилар. 1878 йилда эса айнан шу дарвоза устида инглиз байроғи ҳилпиради. Шу тариқа 1960 йилгача давом этган Буюк Британиянинг Кипр устидан ҳукмронлиги бошланди.

Фамагуста дарвозалари кипрликларнинг озодлик учун курашининг енгилмас руҳининг яратувчи халқ эканлигининг тимсолидир. Тақдирни қарангки, ушбу дарвоза яна тилга тушиб қолди. Пойтахт ва оролни иккига бўлган «яшил чизиқ» айнан Фамагустадан ўтди! Шундай қилиб у зўрлик билан маълум муддат республикадан ажратиб қўйилди.

Ўтмишсиз келажак йўқ. Шу аксиомани деб кипрликлар озмунча азоб тортишмади. Яқинда Никосия маъмурияти дарвозани маданий марказ қилиш ҳақида қарор чиқарди. Уни қайта таъмирлаш учун анча-мунча маблағ талаб қилинди. Ташкилотлар ва бой кишилар ёрдамга келишди. Қоровулхона ўрнида 130 ўринли концерт зали ва бадиий галерея жойлашди. Дарвозанинг ўзи эса ушбу маданият масканига бош кириш йўли вазифасини ўтай бошлади.

Тоҳир МАҲКАМОВ.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ИП-ГАЗЛАМА ИШЛАБ
ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА ҚАРАШЛИ
ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
Ип йигирувчи, калаваловчи, пиликловчи,
тўқувчи касблари бўйича
16 ёшдан 35 ёшгача бўлган қизлар ва аёлларни

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

Машғулотлар гуруҳлар тўлишига қараб бошланади.

Уқиш муддати — 4 ойдан 8 ойгача.

Уқувчиларга ўқишнинг 1, 2-ойларида 400 сўм, 3, 4-ойларида 280 сўм, қолган даврда 160 сўм стипендия тўланади. Бундан ташқари, улар амалий дарслар вақтида ишлаб чиқарган маҳсулотлари учун 100 фоиз ҳақ оладилар.

Бутун ўқиш муддати давомида ўқувчиларга овқатланиш учун ҳар куни 5 сўмлик талонлар берилади.

Бирлашма ишчиларининг ўртача иш ҳақи 1500—3500 сўмни ташкил этади.

Мурожаат қилиш учун манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Яккасарой ноҳияси, А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй.

(2, 57, 80, 97-автобуслар; 17, 25-маршрутли таксиларнинг «Билим юрти» бекати).

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 55-44-85, 55-44-96.

АВТОСЕРВИС УЧУН
КОРХОНА
ҚУЙИДАГИ УСКУНАЛАРНИ СОТАДИ

● «ЭЛДИС-1010», «ЭЛДИС-1200» мувозанатлаш дастгоҳлари;

● кўтаргичлар;

● ғилдиракларнинг жойлашувини ростловчи стенд;

● шиналарни йиғиш ва ажратиш;

● чироқларни ростлаш;

● электр вулканизатор;

● енгил автомашиналар учун махсус асбоблар тўплами.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Амир Темур (собиқ Энгельс) кўчаси, 118-уй, 607-хона.

ТЕЛЕФОН: 34-25-81, 34-66-44.

Тошкент шаҳар Ҳокими ижроия маҳкамаси
Савдо бош бошқармасининг
«ЁШЛИК»
МАКТАБ-ДУКОНИ
касса аппаратини биладиган III тоифали озиқ-овқат моллари сотувчиларини тайёрлайдиган
4 ОЙЛИК ПУЛЛИК КУРСЛАРГА
навбатдаги

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

30 ёшгача бўлган 9—11-синф ҳажмида маълумотли ёшлар имтиҳонсиз қабул қилинадилар.

Уқишни битирганларга Тошкент совет савдо техникумининг сиртқи бўлимига имтиёзли шартларда ўқишга кириш ҳуқуқи берилади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Қафанов кўчаси, 65-уй (1, 2, 5, 8, 9, 10, 24, 26-трамвайларнинг «Миробод бозори» бекати.

Узбекистон Республикаси халқ таълими вазирлиги
Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси
56-ҲУНАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1992 йил учун
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Хотин-қизлар, болалар ва эркакларнинг устки кийимларини тикувчи чевар мутахассислиги бўйича ўрта мактабнинг 9-синф ва 11-синфини битирган ҳамда тикиш-бичишни яхшилаб ўрганиб олишни истайдиган қизлар ва йигитлар ўқишга қабул қилинади.

Уқув муддати: 9 синф маълумоти билан 3 йил, 11-синф маълумоти билан —1 йил ва бу давр меҳнат фаолиятига киради.

Уқиш даврида 80 сўм стипендия, 40 сўм овқат пули берилади.

Ишлаб чиқариш амалиёти «ҚИЗИЛ ТОНГ» тикувчилик бирлашмасида ўтказилади. Амалиёт даврида 100 фоиз миқдорида иш ҳақи тўланади. Билим юртини тугатганингиздан кейин сизга «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишлашингиз учун барча қулайликларни яратиб беради:

Тикувчилар ойига 600 сўмдан 1300 сўмгача маош оладилар.

Уқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. Сиз қисқа вақт ичида тикувчи касбини эгаллашни хоҳласангиз қуйидаги манзилга мурожаат қилишингиз мумкин: Тошкент шаҳри, «Қўйлиқ-5» даҳаси, 37, 45, 55, 104, 119, 99-автобуслар; 11-маршрутли таксининг «Ким Пен Хва кўчаси» бекати.

«Ш А Р Қ»

НАШРИЁТ-МАТБААЧИЛИК
КОНЦЕРНИ

Хусусий компьютерда ишлаш учун
автоматлаштирилган ишчи ўрни (АРМ) йўналишидаги масалалар мажмуини

ШАРТНОМАВИЙ НАРХЛАРДА
ТАҚЛИФ ЭТАДИ:

ишбай ва вақтбай ишлайдиган ходимлар бригадасининг иш ҳақини ҳисоблаб чиқариш, бажарилган иш ҳақидаги қисқача ёзма маълумотлар бўйича ҳисоб-китоб қилиш, купонлар бўйича ведомостларни ҳисоблаб чиқариш ва бериш, даромад солиғини олишга доир чекланмаган миқдордаги жадвалларни созлаш, шунингдек, купонларни тўлаш жадваллари, қайта ҳисоблаб чиқаришлар учун созлаш имкониятлари, ўтган 12 ой учун архив;

ходимлар масаласи ва унинг иш ҳақи масаласи билан алоқаси;

«Тайёр маҳсулотларни сотиш», «Эълонлар», «Материаллар бўйича сарф-харажатларнинг баланс счётларига доир кирим ва тақсимот», «Буюртмачилар ва таъминотчилар билан ҳисоб-китоб», «Касса, банк, ҳисобдорлик» масалалари.

Уқитишга кафолат берамиз, қўшиб олиб бориш вариантлари ҳам бўлиши мумкин.

Қуйидаги телефонга мурожаат қилинсин: 33-72-62.

ТОШКЕНТ ТИЖОРАТ ТЕХНИКУМИ
1992—93 ўқув йили учун
ўрта маълумотли ёшларни
қуйидаги ихтисослар бўйича

УҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ БУЛИМГА:

Савдо корхоналарида тижорат фаолияти.

Менежмент — иқтисодиёт ва бошқариш билимларини эгаллаган бошқарувчи.

Маркетинг — бозор ҳолатига асосланиб, корхона фаолиятини энг мувофиқ равишда ташкил этувчи мутахассис.

Аудиторлик — корхоналарнинг хўжалик-молия фаолиятини таҳлил этувчи мутахассис.

Бухгалтерия ҳисоби.

Таом тайёрлаш технологияси.

СИРТҚИ БУЛИМГА

Савдо корхоналарида тижорат фаолияти.

Озиқ-овқат моллари товаршунослиги.

Ноозиқ-овқат моллари товаршунослиги.

Бухгалтерия ҳисоби.

Таом тайёрлаш технологияси.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ:

Кундузги бўлимда 1 августдан, сиртқи бўлимда 10 июлдан қуйидаги фанлардан ўтказилади:

ҚУНДУЗГИ БУЛИМДА: УЗБЕК (рус) ТИЛИдан диктант ва МАТЕМАТИКАдан (оғзаки), таом тайёрлаш технологияси ва озиқ-овқат моллари товаршунослиги ихтисосига КИМЁ фанидан (оғзаки) имтиҳон ўтказилади.

СИРТҚИ БУЛИМДА: УЗБЕК (рус) ТИЛИ ВА АДАБИЁТИдан (иншо) ва МАТЕМАТИКАдан (оғзаки). Таом тайёрлаш технологияси ва озиқ-овқат моллари товаршунослиги ихтисослигига КИМЁ фанидан (оғзаки) имтиҳон ўтказилади.

Техникумга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ёзилган ариза, ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси) 086/У шаклдаги тиббий маълумотнома, 3х4 см. ўлчамли 4 та сурат; сиртқи бўлимга эса меҳнат дафтарчасининг кўчирма нусхаси топширилади ҳамда паспорт ва ҳарбий ҳужжат шахсан кўрсатилади.

МАНЗИЛИМИЗ: Усмон НОСИР (собиқ Шота Руставели) кўчаси, 105-уй (7, 24, 28-трамвайлар; 2-троллейбус ва 79, 181-автобусларнинг «Западная кўчаси» бекати («Нептун» кафеси ёнида).

ТЕЛЕФОНЛАР: 53-61-31, 53-73-48.

Миробод райони
ТошДД қошидаги
«ФРГ—Узбекистон» услубий
марказининг
60-мактаб гимназияси
1 ва 9-ўзбек синфларига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

9-синф — гимназия немис тилини чуқур ўрганиш синфи бўлади.

9-синфга қабул танлов асосида олиб борилади.

Қабул 20 августдан 25 августгача давом этади.

Мактаб маъмурияти.

Киров район озиқ-овқат савдоси идорасига қарашли 19-дўконнинг йўқолган
олти қиррали штампи
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

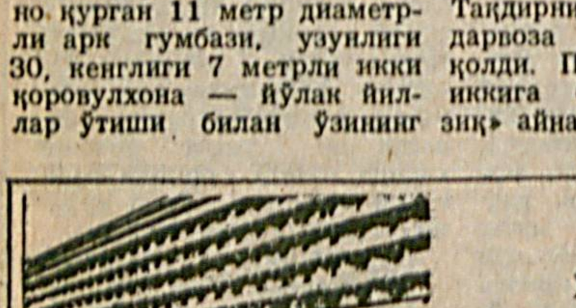

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Узбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

● Нашр кўрсаткичи 64690 ● Босмага бериш вақти 11.30. ● Босмага берилди. 12.30. ● Буюртма Г—229. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.